

## ELŐFIZETÉS

## HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónap ..... 2 korona.

## VISEKÉN:

Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

## HIRDETÉSEK:

6-hatásos postát az egyszer 50 fill.  
minden következőnél 16 filler.

Kyrtár sora 40 filler.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

## SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 157.

## KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 32. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, június 5.

## Mai számunk főbb közleményei:

Vesérelkek: Nyugdíj-revizió és a nemzetiségi tanítók.  
A képviselőház ülése.  
A Nemzeti Szalon.  
Békekötés után.  
Nyomor Békésmegyében.  
Ajánlatok a város reformált tűzbiztosítására  
Egy magyar gróf halála Dél-Afrikában.  
Prímadonna és színigazgató.  
A tábla döntése Lillienbergné pörnyűltésében.  
Az Andrássy-szobor a bíróság előtt.  
Aradiak a torontáli főispán-installáció.  
Kossuth-ünnep az aradi színházban.  
Leégett gőzmalom.  
A hal-detektív.  
Öngyilkos szimésző.  
Tárcsák: A gyászbeszéd. Irta: Leon de Tinsseau.  
Csarnok: Történetek egy ócska paradicsomban. Irta: Hevessi Jenő.

## Nyugdíj-revizió

## és a nemzetiségi tanítók.

Arad, június 4.

A revízióra alaposan megérett törvényből csinálnak újat most a kultusz-minisztériumban, a tanítói nyugdíjtörvényből, a melynek revíziója tárgyában, a mint egy távirat jelenti, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban serényen folynak a munkálatok.

A hogy ezt a hirt vesszük, egy aradi gyűlésnek emlékei ujulnak föl bennünk. A gyűlés nem olyan régi, hogy az emlékek elmosódottak lennének, s a részletek

után erősen kellene a memória labirintusai között kutatni. Az *Aradvidéki Tanítóegyesület* tavalyi nagygyűléséhez fűződnek ezek az emlékek. Szép ünnepe volt ez a tanügynek. Nem szükkörü, az elméletek keretein belül mozgó szak-tanácskozás, nem maguknak a tanítóknak rideg ankétja, hanem képviselve volt és elmondta a maga mondani valóját a hatóság, az egyházak, s a közönség is. Es az oktatás száraz tézisein felül azok a dolgok foglalkoztatták a nagygyűlést, a melyek a gyermekmentés, a gyermeknevelés és a gyermekek hazafisága.

Ezen a nagygyűlésen merült föl az az eszme, a melyről most, a fönti hivatással kapcsolatosan aktuális a visszaemlékezés. Azon is szó volt a nyugdíjtörvény revíziójáról, még pedig a revízió igen érdekes, és hatásaiban bizonyára igen üdvös formájáról. Az volt szóban ugyanis: a nyugdíj-törvény olyképen módosíttassék, hogy mindenki, a ki a nyugdíj-intézménybe fölvetetik, köteles a tanítói esküt letenni.

Mire jó ez a tanítói eskü? Sok mindenre. Legfőképp pedig arra, hogy a kivel megfogadtatják, hogy az állam törvényeit tiszteletben tartja, ellenük nem vét, azokat az eskü szentsége kényszerítse ennek a kötelességnek betartására. Ebből aztán kiviláglik, hogy kiknek szól ez a kivánt revízió: a *nemzetiségi iskolák* tanítóinak. Az ilyen tanító urak nagy része ugyanis szívesen veszi igénybe az állami nyug-

díjat, de az őket egyáltalán nem feszélyezi, hogy ellenségei legyenek a magyar állameszmének, a román tulzó vezérek eszközei, előőrsei legyenek, és egyfelől a gyermek szívébe csempészszék a magyargyűlöletet, s a felnőttek között is izgassanak. Kik a nemzetiségi eszme legjobb apostolai a „periferiakon“, a falvakon? A *pópa* meg a *dászkál*, a pap meg a tanító. Ők, mint a falu románjainak körülbelül egyedüli értelmisége, vezetik a népet olyan irányban, a mint nekik tetszik, s hogy ők a *Destepta-te* hangja után szívesebben indulnak, mint a *Himnusz* szavára: ki tehet arról?

A nemzetiségi izgatást ugyan eddig is üldözte a törvény: de ennek a törvénynek karja nem ért mindenüvé el, s ha lesújtott is, nem volt elég erős az ütése: másként lesz ez, ha a tanító a nemzetiségi izgatással egyben *hivatalos esküszegést* követ el.

Az aradi tanítógyűlés határozata már bizonyosan eljutott a miniszteriumba, a hol most a nyugdíj-törvény revízióján dolgoznak. Határozott kár lenne, ha most, a mikor kedvező alkalom van rá, nem gondolnának ki módot a nemzetiségi üzemekben dolgozó tanítók megszelídítésére: akár abban a formában, a mint azt az aradi tanítógyűlés kontemplálta, akár másképpen. Hiányos lenne a revízióra töltött idő, fáradtság, ha erről valahogy megfeledkéznének.

## TÁRCA.

## A gyászbeszéd.

Irta: Leon de Tinsseau.

(Franciából.)

— Uraim, — kezdte a szónok, valamelyik liga elnöke, az az ember, akitől itt bucsut veszünk, sziklaszilárd jellem, a legbiztosabb meggyőződés bajnoka volt. Mint annyi más hazafi, a nagy háború után, őt is elcsábította egy pillanatra a reménység s hogy hazája újjáépítésében része legyen, nehéz időben közhivatalt vállalt. Am akkor belátta, hogy az önzetlen szív munkája tehetetlen a korrupció ezerfejű kigyójával szemben. Gaston d'Aiguemortes vérző szívvel bár, de mint nemes lelkéhez illent, habozás nélkül tért vissza a magánéletbe...

Bocsánatot kérek, amiért a feles férfitől költséges szárnyalású bucsuztatóját félbeszakítom, de az utókor megnyugtatójára el kell beszélnem, hogy a kigyó ezer feje közül melyik volt az oka az elköltözött habozás nélkül való visszavonulásának.

Gaston d'Aiguemortes résztvett a háborúban, egy katonai Commune szörnyűségeiben is. Arisztokratikus vére azonban csakhamar megunt a folytonos vérengzést s a dolmányt

a közhivatalnok sokkal kenyelmesebb egyenruhájával cserélte fel. Kinevezték kerületi főnöknek valami kis zugba, amelynek unalmasága mellett két nagy előnye is volt: közel esett Trouvillehoz s meglehetősen messzire a megye székhelyétől, amiből hozzájárult harmadiknak az is, hogy a megyefőnök, Saint Porchère márki — régi jó barátja — mint elsőrangú viveur — alig törődött valamit a hivatalával.

Ilyen körülmények között természetes, hogy a daliás Gaston az egész nyarat a Trouville-i „Fekete sziklák“ árnyékában töltötte, ahol barátai és barátai (akik nem kis számmal voltak) valóságos áhitattal hallgatták érdekes csevegését a háború borzalmairól. Különösen a kis d'Avressac báró, akinek az ura azt a megbocsáthatatlan hibát követte el, hogy a feleségét Trouvillebe küldte nyaralni, míg maga honatyai mivoltára való tekintettel Versaillesben ültette föl a tanyáját. A nagyobbik haktó mindenetre már akkor lőtte, mikor elvette egy dús gazdag párisi vállalkozó egyetlen örökösét, aki — mint igazi apja leánya — semmiféle vállalkozástól sem riadt vissza, még azoktól sem, melyek a báró tiszteletreméltó személye ellen irányultak.

Mégis, meg kell adnunk, hogy egy pillanatra sem feledte el, mivel tartozik a nemes d'Avressac névnek s azóta, hogy férjhez ment, legalább is lovagnak kellett lennie, aki meg-

akarta csokolni az uja hegyét. Gaston a keresztes vitézekre vezette vissza származását, nincs tehát mit csodálni rajta, hogy már a telen messze maga mögött hagyhatta a szép asszony rózsás körmeit. A szegény d'Avressac házassági szerződése csakhamar foszlányokra szakadozott s Trouvilleben már olyan származás állapotban volt, mintha esős téli napon a nyitott ablakba tették volna.

Igen ám, csak hogy Trouville a maga nagy közönségével nem éppen alkalmas helye a titkos találkozónak s a kis bárónő úgy találta, hogy a folytonos veszedelem nem igen fokozza a szerelem édességét. Az összeesküvők tehát elhatározták, hogy egy napot a megye székhelyén töltenek zavartalan, boldogságban. Ott egyiküknek sem volt ismeretsége.

Nos, azon a reggelen d'Avressac asszony megcirógatva a férje kopaszodó fejét (a képviselőház szünetelt), így szólt:

— Látod édes, még itt sincs nyugtom. Be kell mennem Evanshoz. Egész éjjel fájt a bölcsességfogam.

— Szegény galambom! Viszszajössz estére?

— Hová gondolsz? Csak nem alszom egyedül abban a nagy palotában. Egy órát szánok a fogorvosnak, kettőt a szabónőnek s aztán semmi dolgom többé Párisban.

— Helyes, de vigyázz, ne kapj valahogy léghuzamot.

## A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 4.

Friss szorgalommal, üdén, kipihenve állítottak ma be a t. képviselő urak a képviselőházba. A „mezei hadak” is nagy számban vonultak be lebarnulva a nap égető sugaraitól.

A Házban különben egészen nyári volt a hangulat.

A szőnyeget felszedték a folyosókról. Az ablakokon tikkasztó meleg özönlött be és a képviselők a nyári fürdőzésről beszéltek.

Nagy zibongás közepette nyitotta meg Dániel Gábor alelnök az ülést és egész sereg jelentést mutatott be. Már-már azt hitte mindenki, hogy a benyújtott javaslatokkal véget ér az ülés, a mikor a szerb nemzetiségi izgatók főkolompója Pavlovics Lyubomir váratlan vihart keltett. Az egész Ház visszatetszése között támadta a kormányt a kongresszus miatt, de Széll Kálmán általános tetszés között utasította vissza az agitátor kancsal vágásait.

A delegációk miatt csak a jövő kedden lesz ülés.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök Dániel Gábor alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró, Wlassics Gyula, Láng Lajos, és Plósz Sándor miniszterek.

Elnök bemutatja a főrendiház üzenetét az 1902. évi költségvetés elfogadásáról.

Bemutatja Örléy Kálmán levelét, a melyben képviselői állásáról lemondott.

Bemutatja több vármegye kérvényét Kossuth Lajos érdemeinek elismerése tárgyában. (Éljenzés a szélsőbalon.)

Ráth Endrét végleg igazolt képviselőnek jelenti ki.

### Javaslatok.

Széll Kálmán miniszterelnök betérjeszti a kvótabizottság jelentését és ennek kapcsán a kvóta arányára vonatkozó törvényjavaslatot.

Fejérváry Géza báró honv. miniszter a népfelkelők részére szükséges ismétlődő fegyverek beszerzésére vonatkozó törvényjavaslatot terjeszti be.

Rákossi: Felesleges! (Derültség.)

Láng Lajos miniszter az esztergom-nánai és a hódmezővásárhely-makói h. é. vasutakra szóló javaslatokat terjeszti be.

Wlassics Gyula miniszter a műegyetem részére állítandó új épület tárgyában nyújt be törvényjavaslatot.

Belicska Béni előadó betérjeszti Dániel Tibor báró mandátumát.

### A szerb kongresszus.

Pavlovics Lyubomir a napirend előtt előadja, hogy a szerb kongresszus tárgyában interpellációt terjesztett be. Kérde, hogy a kongresszus ügyrendje érdekében hajlandó-e a kormány a kongresszus kívánságának eleget tenni, mert ha nem, úgy a kongresszus ismét határozat nélkül oszlik el. (Nagy zaj minden oldalról.)

Felkiáltások: Kinek a nevében beszél?

Kossuth: Ki adott megbízást?

Pavlovics: A szerb nép nevében! (Nagy zaj.)

— Ez nem igaz!

— Nem beszélhet a szerbek nevében!

László Mihály: Az ilyen izgatók mindig egyedül állanak! (Igaz! Úgy van!)

Széll Kálmán miniszterelnök: Az interpelláció elvesztette aktualitását, mert a kongresszust az ő előterjesztésére a király egybehívta. Erre az interpellációra tehát külön válaszolni nem kell, de Pavlovics más célokat követ. (Zajos tetszés.) Es így bizonyos gyanút kelt, hogy más tendenciákat követ, mint amelyeket a kongresszus szolgál. (Elénk tetszés.) Tisztelet a szerb nép egyházi lörvényeit és kulturális érdekeit, de nem azokat a tendenciákat, amelyeket Pavlovics követ. (Általános helyeslés.) Kéri e választ érdemlegesnek tekinteni és tudomásul venni. (Általános helyeslés.)

Pavlovics Lyubomir nem veszi tudomásul a választ.

Ballagi Géza Rakovszky ama támadására, amelyet ellene a legutóbbi ülésen intézett, kijelenti, hogy Dalmácia a magyar koronának igenis integráns része. Rakovszkytól támadást annál kevésbé fogad el, mert őt magát sok mindentől kell kioktatni. Ajánlja, hogy Beöthy-t továbbra is újabb leckéket vegyen. (Helyeslés.)

### A munkarend.

Széll Kálmán miniszterelnök a delegáció üléseire való tekintettel arra kéri a Házat, hogy a jövő kedden tartsa első érdemleges ülését, a melyen a kész kisebb törvényjavaslatokat tárgyalja, a jövő szerdán, vagy csütörtökön a miniszterek válaszolnak a hátralékos interpellációkra. Azután majd előterjesztést tesz a Ház további munkarendjére nézve. (Helyeslés.)

Szederkényi Nándor kérdezi, hogy meddig tartja együtt a kormány a Házat, miután, ha

itt nincs dolgozni való, helyesebb volna, ha a képviselők teendők végett széteszlanának.

Széll Kálmán miniszterelnök visszautasítja azt a vádat, hogy a Házat nem foglalkoztatja. Igen sok tárgy van a bizottságoknál, amelyek most újból dologhoz látnak. Azért igen sokáig nem marad együtt a Ház. (Helyeslés.)

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véget ért.

A deési mandátum. A képviselőház állandó igazoló bizottsága ma délelőtt tíz órakor Szentiványi Árpád elnöklelte alatt ülést tartott, a melyben megvizsgálta a Daniel Tibor báró megbízó levelét, azt a formai kellékek szempontjából rendben találta s ennek alapján az illető képviselőt a szokásos harminc nap fenn tartásával igazolta.

## A Nemzeti Szalon.

(Az aradi kiállítás alkalmából.)

Arad, június 4.

A Nemzeti Szalon, mely a legnemesebb célt, vagyis a műzslés terjesztését és a magyar művészet felvirágoztatását tűzte maga elé hazafias feladatul, hálával emlékezik meg mindenekelőtt az aradi műpártoló közönség lelkes szeretetéről, melyből a kezdet nehéz napjaiban már erőt merített a jövő munkálkodásához is. Ez az első kötelesség, amit leróni sietünk!

Nagy szeretettel vagyunk adósai az aradi művelt társadalomnak, amely megértette a mi hazafias törekvéseinket s a mai nehéz viszonyok között siet támogatására a Nemzeti Szalonnak, mivel felismerte kulturálját s méltányolja küzdelmeit. Ezt a köszönetet méltán igényelheti a város, mert a szép terven felbuzdult és a Szalonnak már első aradi kiállítására lelkes híveket toboroztak a nemes művészet lobogói alá.

Megértette ma már különben nemcsak Arad, de az egész ország, hogy a művészet nem csupán a művelt, gazdag embereknek, gyönyörűsége és kedvtelése, hanem a műveltségnek, boldogságnak, nemzeti jólétnek alapfeltétele. Új erkölcsi és anyagi erőforrások buznognak fel a művészet berkeiben, ha annak termékeny földét gondos szeretettel ápoljuk és

Két órával később a bárónő kiszállt a vonatból egy unalmas városban, amely nem volt Páris s megmutatta szép fogait egy urnak, aki sem amerikai, sem fogorvos nem volt. Gaston a pályaudvaron várta. Azt tanácsolta, hogy kocsit vegyenek s egyenesen a szállóba hajtsanak, s csakhogy szép volt az idő s d'Avressac bárónő élvezni akarta a friss levegőt a szerencsés d'Aiguesmortes karján. Gyalog mentek tehát. Boldogan csevegve megkerülték a nagy erdőt, amelynek egyik kanyarodójánál hirtelen Saint-Porchére márki tünt föl előttük. A megyefőnök már a vonatnál meglátta őket, Gaston is észrevette s majd megette az irigység, hogy d'Aiguesmortes ilyen szép szákmánnyal parádézik. Nem volt tehát véletlen, hogy szembe került a szerelmes párral.

Lehetetlen volt kitérni előle.

— Megcsiptek bennünket, — mormogta Gaston dühösen.

A bárónő halványra vált az ijedtségtől. Kétségbeesetten vádolta magát, amiért ilyen kalandba bocsátkozott. Gaston meg akarta nyugtatni.

— Drága barátnóm, ne féljen. Ez az ember jó barátom, a megyefőnök. Nagy szoknyavadász, de uriember s a legjobb lesz, ha kegyelemre megadjuk magunkat.

— Megyefőnök! Még csak az hiányzott. Biztosan ismeri a férjemet.

— Nem baj, ha őnt nem ismeri.

Gaston egy padra ültette a bárónőt, a márki felé sietett s üdvözölte.

— Kedves főnök uram, nem képzeled, mennyire örülök ennek a véletlen találkozásnak. (Vén kéjenc — tette hozzá halkán — ezért megfizetsz.)

— Részemről a szerencse — válaszolt Saint Porchére mosolyogva. Majd halkabban; Végre elcsiptelek. Mutass be a szép gyermeknek.

Gaston dühösen nézett a márkira, de az már közeledett a padhoz s így meg kellett magát adnia.

— Kedves márki, bemutatlak a páratlan Coralynak, a Renaissance e jövőendő csillagának, aki a holt szezon alatt a trouvillei kaszinó látogatóit boldogítja.

Saint Porchére sokkal többször csapott be hasonló esetben másokat, semhogy ne gyanakodott volna. Előbb d'Aiguesmortesre nézett, majd a hamis Coralyra, ki látható nyugtalansággal fogadta üdvözlését.

— Szavamra asszonyom — mondá — az énekesnők rendszerint nem félnek annyira, hogy észreveszik őket.

— Helyesen jegyezted meg, — szolt közbe Gaston. — Megszegtük szerződésünket. A bájos hölgy, akit itt látsz, hivatalosan súlyos beteg s egy vagyona kerülne, ha az igazgató megtudná, hogy itt szívja a friss levegőt.

A márki figyelmesen nézte a „diva” elegáns tolettjét, aztán nevetve mondta:

— Elbírná a büntetést kicsikém. Látom, nem szükölködik.

A bárónő elpirult s Gaston sietve félrevonta barátját.

— Tudod, egy vén bankárja van, aki száz ezreket költ rá. De most viseld magad jól s menj az ördögbe.

— Hohó, azt aligha! Foglyaim vagytok s élek a hódító jogával. Mikor lesz megint ilyen kilátásom egy kellemes délutánra. Menjünk gyermekeim, itt a reggeli ideje s a prefektúrán — bár agglégény vagyok — pompás konyha van.

— De — szolt közbe Gaston — botrány lesz belőle, ha fényes nappal egy hölgygyel térsz vissza a hivatalodba.

— Soh' se félt engem fiam. Coralyról mindenki azt fogja hinni, hogy a feleséged.

Hogy gyanut ne keltsenek, el kellett fogadni a meghívást s félórával később már a prefektúra szalonjában pihentek.

— Nos cicám, a legnehezebben tul volnánk — szolt meg Saint Porchére. — Az öltönyöm teljesen rendelkezésére áll s szobaleány hiányában Gaston meg én.

A bárónő sértődötten ugrott föl.

— De uram!

— Ah, gyermekeim, ne haragudjék, nem akartam megbántani. Hiába, mind egyformák ezek a kis énekesnők. Este a deszkákon a legszédítőbb kankánt is eljárták, néha tiszter is, mig nappal a bokájukra is féltékenyek.

Husz perccel később d'Avressac bárónő újra megjelent mosolygón, szépen, mint a májusi reggel. A hideg víz megnyugtatta idegeit s a

**A Nemzetközi baleset elleni biztosító társaság balesetből eredő halál és teljes rokkantság esetére 3000 koronát, illetőleg a rokkantság mértékének megfelelő összeget biztosít az Aradi Közlöny előfizetőinek.**

nem engedjük a közöny dermesztő fagyától jégmezővé válni.

Ma már senkisémet vitathatja — hogy ha igazságos jó indulat vezet — hogy termőfát ültettünk, amelynek oltványait munkás kezek szétviszik ebbe a szép magyar hazába, hogy még szebbé tegyék a művészet szeretetével. Mi kezdtük e munkát s velünk együtt folytatják ma már mások is. Hála Istennek! Használjunk fel minden munkás kezet, hogy minél dusabb legyen a gyümölcsstermés. Ezzel fényes győzedelme a mi büszkeségünk marad, hasznát pedig élvezni fogja az egész ország.

Mindenki tudja, minő mostoha viszonyok mellett kellett az ugartöréshez kezdenünk. Sok előítélet, bizalmatlanság, sőt a megtévesztett jóindulat ellenszenvével is kellett küzdenünk. Ilyen tűzpróbát csak egy hasznos életre született eszme tud kiállni. Csak a nemes érc dobja le a salakját a tűzben, hogy megéledjék. A nemtelen anyag nyomtalanul elpusztul.

A Szalon fejlődik, a Szalon virágzik, tehát életereje van. A közszükségletből nőtt ki, a közérdek ödés izmosítja fokról-fokra s ezért sem kicsinyes féltékenység, sem mesterséges gáncsvetés többé meg nem döntheti. A magyar művészetnek szüksége van ily egyesületre, amely ha nem léteznék, meg kellene teremteni. De szüksége van Arad mai, modern irányban fejlődő jó ízlésének is arra, hogy művészeinket értékük intimitásában ismerhesse meg, melegebb, bizalmasabb családi körben s nem csupán a „nagy fővárosi kiállítások“ hideg fényében és szertartásosságában. Hogy pedig a mi kiállításunk színvonala mily gyorsan emelkedik évről-évre, nemcsak tárlataink sorozatára mutathatunk rá, hanem a párisi kiállítás művészi kitüntetései is, ahol a Nemzeti Szalon művészei közül mindenki, aki ott kiállított, kitüntetést kapott. Ma az egész magyar művészgárda tömörül a Szalon zászlaja alá, a melynek jelegije: igazság és tisztaság!

Már is a fejlődésnek egy magasabb lépéséhez értünk, lassu, de biztos emelkedésünk útjában. *Andrássy Gyula* gróf és *Véssy József* orsz. képviselők léptek az ügyvezetés élére, s a művész-geniek egysége pedig még ragyo-

kaland már nem bántotta annyira. Érdekesnek találta.

Kényelembe helyezte magát az egyik állami pamlagon s nevetve rászólt a megyefőnökre:

— Kedves márkí, ön remélhetőleg nem éhezheti a foglyait. Ismerek valakit, aki majd meghal az éhségtől.

— Önre vártunk szép foglyom. De elnézését kérem, mert a szakácsom nem számított ily kedves vendégre.

Az ebéd természetesen pompás volt, ami végkép megbékítette a bárónt. Jókedvűen csevegett s úgy szűrte a pezsgőt, mint egy igazi divette. A szemei ragyogtak, az arca kipirult az italtól.

— Nos uracskám — mondta kacagva — vegye tudomásul, hogy panaszra megyek a miniszterhez. Mit szólna, ha most látná?

— Csak azt, amit két szakáll: „Megbocsátanék, ha engem is meghívott volna.“

Ezen aztán mind a hárman kacagtak. *Saint-Porché*nek kitűnő ötlete támadt.

— Menjünk kicsikém a szalonba kávézni. Egy cigareta füstje mellett meghallgatjuk néhány pajkos dalát.

*D'Avressac* bárónő szabadkozott.

— Uraim én művésznő vagyok s csak szerepeimet éneklek. De kivételesen mégis éneklek, ha megígéri, hogy aztán távozni hagy.

Leült a zongora mellé s néhány akkord után belefogott egy közismert kupléba. *Saint-Porché* odasugta *Gastonnak*:

gőbb fénybe fogja vonni ezután a Szalont, a mely a magyar művészet szentélye akar lenni.

Addig pedig következetesen haladva dolgozunk és serénykedünk. Tapsolni fogunk minden sikernek, amely művészetünket izmosítja, bárhonnán eredjen is az. E munkából akarjunk kivenni részünket, mert ez a szent cél közös és a hazának tartozunk vele. Békességet hirdetünk minden jóakaratu embernek s az a szent cél és nemes feladat, a melynek önzetlen munkásává szegődtünk, erőt is fog adni, hogy ezt az egyesületet a magyar kultúra egyik leg-hatalmasabb tényezőjévé fejlesszük.

A Nemzeti Szalon-t és a megnyitandó aradi műkiállítás-t e város művelt közönségének jóindulatába és szeretetébe ajánljuk.

Dr. R. M.

## TÁVIRATOK.

### A magyar delegáció ülése.

Budapest, június 4. A magyar delegáció ma délelőtt tizenegy órakor teljes ülést tartott, melyen folytatták a hadügyi költségvetés tárgyalását. A mai vitában elsőnek *Gáll József* szólalt fel, a ki arra kérte a hadügyminisztert, hogy nyáron, a gazdasági munkák alkalmával a katonák egy részét szabadságra engedje. *Papp Géza* azt óhajta, hogy a hadügyminiszter új katonai intézetek felállításánál Magyarországra is tekintettel legyen. A legközelebb, ha ismét katonai intézetre lesz szükség, úgy az okvetlenül Magyarországon állíttassék fel.

### Az angol koronázás.

London, június 4. Az orosz trónörökös nagyherceg a görög trónörökös és neje, *Miklós görög herceg* és a görög királynak egy másik fia a koronázás idején a *Buckingham*-palotában fog lakni.

### A Vörös kereszt kongresszusa.

Pétervár, jun. 4. A Vörös-Kereszt nemzetközi kongresszusa elhatározta, hogy ezentul a kongresszusokkal kapcsolatosan kiállításokat fognak rendezni mindazokból a tárgyakból, a melyek a sebesültek ápolására szolgálnak. A kongresszus jóváhagyta továbbá az özvegy cárné

— Bizony fiam, ha csak a hangjából kellene megélnie.

A második strófa azonban jobban sikerült. Belemelegedett, elfalálta a pajkos hangot, s a harmadik után a két férfi valóságos kis tapsvihart rögtönzött. Még tapsoltak, amikor az ajtó halkán kinyílt s egy kopasz fő jelent meg az ajtóban. A bárónő halk sikolyt nyomott el. *Cabasson dr.* volt, *d'Avressacék* házi orvosa, s szerencsétlenségre a kerület képviselője.

— Ah bocsánat márkí, szólalt meg recsegő száraz hangján. Látom mulatnak, inkább később jövök.

Majd a bárónőhöz fordult.

— Hogyan méltóságos asszonyom, ön itt? Végtelenül örülök. A férje bizonyára vele van? A kis bárónő azonban nem felelt, felajultan dőlt a pamlagra, s azt hitte, nyomban rászakad a világ. *Saint-Porché* azonban értve a katasztrófát magával vonszolta *Gabossont* a szomszéd szobába. Hogy mit beszéltek, a márkí nem mondta el, de jókedvűen tért vissza.

— Legyen nyugodt bárónő. *Cabasson* el-lenségem, de diszkrét ember. Meg aztán van néhány embere, akit meggyőzőnek szeretne látni.

Két hét múlva *Saint-Porché* és *Gaston* beadták a lemondásukat.

Ezt a történetet pedig azért mondtam el, mert azt a bizonyos költői szárnyulatu gyászbeszédet — *d'Avressac* báró tartotta.

alapítványának hovaforításáról szóló szabályzatot. Az alapítvány kamatait a sebesült, vagy beteg harcosok szenvedéseinek enyhítésére szolgáló legjobb találmányok jutalmazására fogják fordítani és pedig elsősorban a sebesülteknek a harctéren való felkeresésére és szállítására szolgáló eszközök jutalmazására. Minden jövődöbeli kongresszusnak joga lesz olyan találmányokat kijelölni, a melyek erre a jutalomra érdemesek.

### Kalózok garázdálkodása.

*Filippopolis*, jun. 4. *Konstantinápolyból* érkezett jelentések szerint a Vörös-tengeren egy idő óta nagyon garázdálkodnak a kalózok. A török hadihajók közül *Kamarán-szigetén* (vesztégállomás) van az *Iszkender* korvett és a *Ziver-Derja* ágyunaszád és *Dseddában* a *Bejrut* korvett, de mind a három hadihajó alig képes mozdulni. Azonkívül a dohányjövédék igazgatóságának van ott három kisebb hajója a dohánycsempészet megakadályozására. A francia és az olasz kormány nemrég közös tengerészeti rendszabályokat állapított meg a kalózkodás elnyomására és hasonló intézkedéseket követeltek a portától is. A porta erre utasította *Haszán* basa haditengerészeti minisztert, hogy mielőbb küldjön ki öt alkalmas hadihajót. Ezt az utasítást azonban a török haditengerészet rossz állapota miatt ismételt sürgetésre sem tudták eddig végrehajtani. A porta ugyanis a *Sefket-Numa* ágyunaszádot, továbbá a *Mahszuze-társaság* *Nimet*, *Bosiktás*, *Konfida* és *Szakisz* nevű partjáró hajóit jelölte ki erre e célra, de mind az öt hajó mostanában javítás, vagy felszerelés alatt van *Mahszuze* hajóit egy hét centiméteres bronzágyuval és 26 *Henri-Martini*-fegyverrel szerelik fel. A *Nimet* a napokban már készen volt az indulásra, de mikor a herakleszi állami köszönbányából szénrel látta el magát, a Fekete-tengeren megfeneklett. Remélik, hogy a hajóraj két-három hét múlva el fog indulhatni.

## Békekötés után.

(Edward király gratulációjai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

*Chamberlain* ma Anglia legnépszerűbb embere, — legalább úgy jelentik táviratban Londonból, az a diadalittas fővárosból. A német közmondás *Welche Wendung*-ja erre is illeszthető. Pár hó előtt *Chamberlain*-ben még az angolok se láttak mást, mint egy kapzsi spekulánst, a ki önző céljaira használja fel a háborút. Ma pedig *Chamberlain* a nemzet nagyja, *Kitchener* a hősk-hőse, az angol király pedig sorra gratulál a fokföldi angol-vezéreknek.

A békekötés epilógusairól a következő táviratokat vesszük:

London, június 4

*Edward* király vasárnap éjjel a következő táviratot intézte *Milner*-hez:

Rendkívül örülök a bur haderők meghódolásáról szóló hírek és a legmelegebben gratulálok önnek ahhoz az ügyességhez, a melylyel a tárgyalásokat vezette.

*Kitchener*-hez a következő táviratot intézte a király:

Legbensőbb szerencsekívánataimat az ellenségesség beszüntetéséhez. A parancsnoksága alatt álló vitéz csapataimnak is legmelegebben gratulálok ahhoz, hogy ezt a hosszú, nehéz hadjáratot oly dicsőséges, sikeres befejezésre juttatták.

*Milner* és *Kitchener* táviratilag mondtak köszönetet a hírlálynak.

Utrecht, június 4.

A *Krüger* elnök lakásán tartott összejövetel után a *Pays-Bas*-szállóban tanácskozás volt, a melyben *Wolmarans*, *Wessels*, *Leyds*, *De Bruyn*, *Grobler* és *Boeschoten* bur megbizottak vettek részt. A bur megbizottak megtagadnak minden

**A biztosítás kiterjed minden oly balesetre, amely akár otthon, akár utközben, kocsin, hajón, vasuton, hadgyakorlaton történik és halált, vagy rokkantságot okoz.**



felvilágosítást. Wessels és Wolmarans este *Hágába utaztak.*

London, június 4.

A *Times* jelenti Pretóriából e hó 1-éről A vereenigingi burok között az angol kormány végleges feltételei élénk vitára adtak okot. Noha a szónokok legnagyobb része hevesen kikelt a békefeltételek elfogadása ellen, az elfogadás mégis *majdnem egyhangulag* történt.

London, június 4.

A *Reuter*-ügynökség jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: A bur megbizottak vereenigingi szavazásán, a mely május 30-án ment végbe, *54 megbizott az angol békefeltételek elfogadása mellett és 6 ellene szavazott.*

## Nyomor Békés megyében.

(Adatok a nép pusztításához.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 4.

Az Alföld, a melyet még egy néhány év előtt tejjel-mézzel folyó Kánaánnak neveztek, most megdöbentő nyomor képét tárja fel. A nyomornak szomorú példája itt van közel hozzánk, a szomszédságban: *Békés megyében.* A *M. Sz.* tegnapi számában valaki, a ki — ugymond — a legszomorubb közvetlenségben szemlélhette a nép nyomorát, a következő adatokat írja a békésiek inségéről:

*Békés városában* oly nagy a nyomor, hogy maga a hatóság látta már az elodázhatlan szükségét annak, hogy közbevesse magát. A megye — mi más módon segíthetne? — utépítési munkálatokat akart végeztetni, illetve ilyennek keresztülvitelét szorgalmazta a kormánytól. A pénzügyi viszonyok azonban ez idő szerint nem engedték meg. De mégis tenni kellett valamit a kenyér és munka híján levő nép érdekében. Népgyűlést engedélyezett tehát, hogy azon a nép megbeszélje szomorú sorsát. S hogy legalább remélhető foganatja legyen, maga a hatóság fogalmazott a népgyűlés részére *határozati javaslatot*, amelyet azzal a kérelemmel nyújtanak be a megyéhez, hogy azt a kétségbeesítő helyzet javítása érdekében a *megye sürgős uton a kormányhoz terjessze fel*, ily módon akarván beigazolni, hogy közmunkák révén kell segíteni a népen addig is, amíg keresethez jut. Most vasárnap folyt le a gyűlés. A feliratot legközelebb olvashatják a parlamentben.

Szomorú sorsban vannak a mezőgazdasági munkások is. Ami mezei munka csak akadhat azon a vidéken, azt mind csak a békési uradalom adhatja a népnek. Virradatkor nap-nap után az uradalom intézőségének a város piac-terén fekvő épülete elé is gyűl a nép, munkát remélve. Sokan kapnak is, de mindennap van két-háromszáz olyan ember, akinek nem jut munka. Ezek aztán a fával körülvett templom köré gyülekeznek és ott ógyeleznek nap-estig. Nincsen munka, nincs kereset, nincs pénz, az asszony, a gyerek hiába várja az urát remélve, hogy hazához egy pár garast. Az estével csak az adósság szaporodik, amelyet a boltosnál, a kocsmárosnál az aratási munkákra való hivatkozással tud kicsikarni az asszony.

Nem egy békési ember beszélt el, — köztük igen sok intelligens — hogy mindennapi dolog az, hogy a munka- és kereset nélküli embertömeg *sót nyal, hogy legyen mire inni egy kis hitelbe kapott palinkát.* Ilyen nagy a nyomor.

Képzelteti tehát mindenki azt a nagy boldogságot, amelyet azok éreznek, akik munkát kaphatnak.

Valószínű, hogy a nyomornak ez a sötét képe tulzott színekkel van festve, de a benne felhozott tények mindenesetre arra engednek következtetni, hogy a buzatermő, gazdag Békés vármegyében a földmivesek jó része tengődik, aminek révén aztán nem csoda, ha Békés megyében egyre nagyobb lesz a parasztszocializmus.

## TANÜGY.

(—) **Vizsgálatok a főreáliskolában.** Az aradi áll. főreáliskola vizsgálatainak sorrendjét az igazgatóság a következőképen állapította meg: *június 9-én hétfőn* délután V—VII. o. izraelita hittan. 10-én kedden délelőtt 8 órakor I—IV oszt. izraelita hittan. 12-én *csütörtökön* délután 8 órakor I—VII oszt. rom kath. hittan. 13-án pénteken délelőtt írásbeli, délután szóbeli magánvizsgálatok *16-án hétfőn* IV oszt. német és francianyelv, VII oszt. reáliák, V oszt. magyar nyelv és történet. *17-én kedden* I oszt. magyar nyelv német nyelv, földrajz, III. oszt. számtan, természettan, földrajz, mértan, VI oszt. német nyelv, francianyelv *18-án szerdán* II oszt. magyar nyelv, német nyelv, V oszt. német nyelv, francianyelv, délután 3 órától vegytani gyakorlatok, IV oszt. reáliák, VI oszt. *19-én csütörtökön* magyar nyelv, történet, V—VII oszt. latin nyelv délután 3 órától. *20-án pénteken* II oszt. reáliák III oszt. magyar nyelv, történet. *21-én szombaton* IV oszt. magyar nyelv, történet, VII oszt. német és francia nyelv, VI oszt. reáliák. *23-án hétfőn* I oszt. reáliák. III oszt. német és francia nyelv. *24-én kedden* V oszt. reáliák. III oszt. német és francianyelv, *25-én szerdán* I—VII oszt. tornavizsgálat. *29-én csütörtökön* Záróünnepély.

## Egy magyar gróf halála Dél-Afrikában.

(A hír háború utolsó halottja.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, június 4.

Immár megkötötték a békét a hadakozó felek: a szabadságvédők burok és a hatalomvágyó angolok. A békének az egész világ örült s szívesen fogadták hírét itt Magyarországon is. Főképpen azok lélekzettek fel a hosszan tartó háború megszűntének hallatára, kiknek valamely hozzátartozójuk harcolt a messzi Dél-Afrikában.

Bizonyára ilyen jóleső megnyugvás töltötte el Vass Béla gróf országgyűlési képviselőt is, kinek Albert nevű fia kalandos elhatározástól üzelve, de talán inkább szabadságszeretetének ösztökélő szavára elment segítségére a buroknak. Most, hogy vége szakadt a háborúnak, az apa várta haza a fiát. Ehelyett kapott egy sürgőnyt, mely tudtára adta, hogy a fia nem érkezik vissza soha többé, mert *a fia meghalt.*

Ha még néhány napig nem csap le rá a halál angyala, visszatér épségben. De a sors nagyon kegyetlen volt hozzá s meg kellett halnia közvetlenül a békekötés előtt. *A fiatal gróf volt az angol-bur háború utolsó halottja.*

Vass Albert gróf még csak husz esztendőse volt, mikor mint Párisban élő első éves jogász elhatározta, hogy elmegy Transzváliba az angolok ellen harcolni. Több társával együtt el is utazott Dél-Afrikába és beállott a bur hadseregbe.

Az egész háborút végig küzdötte. Keresztül élte annak minden nélkülözését, fáradságát, veszedelmeit s elhatározása nem ingott meg. Kitartott a burok mellett, magyaros hősiességgel küzdve a szabadságért.

Május hó 13-án nagyfontosságú megbízást kapott. A megbízatás megtisztelő volt az ügy fontosságánál fogva, de egyben veszedelmes is. Egy sürgős táviratot kellett a bur táborba vinnie.

Ezen missziójának teljesítése közben, más-

nap, május 14-én érte utol a végzete. Az angolok felfedezték és *agyonlőtték.* Ott halt meg a kietlen, elpusztított dél-afrikai téren, távol hazájától, mindenkitől elhagyatva a fiatal magyar gróf, mint a háború utolsó áldozata.

Néhány nappal ezután már megkötötték az angolok a burokkal a békét. A fiatal élet akkor már megalkudott a nagy mindenséggel, megkötve ezzel az örök békeséget.

Atyját, Vass Béla gróft *Lützow* gróf külügyminiszteri osztályfőnök értesítette a szomorú eseményről. A gróft a borzasztó hír annyira lesújtotta, hogy teljesen megtört.

## Ajánlatok a város

### reformált tűzbiztosítására.

(A pénzügyi-bizottság ülése.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 4.

A város pénzügyi-bizottsága ma délután fél öt órakor ülést tartott, melyen felbontották azon biztosító-intézetek zárt ajánlatait, amelyeket ezek a város megreformált tűzbiztosítására adtak be. Tudvalevő, hogy a pénzügyi-bizottság a város árvaszéke által ingatlanokra kiadott kölcsönök alapját és a kiskorúak és gondnokottak tulajdonát képező ingatlanokat biztosítani akarja tűzkár és egyéb elemi csapások ellen arra az időszakokra is, míg a felek a kötelező biztosítást megkötik.

Az egyes biztosítási-intézetek zárt ajánlataikat beadták s a pénzügy-bizottság mai ülésén bontották fel azokat. Ennek megtörténte előtt azonban elhatározta a bizottság, hogy *mai ülésén nem dönt* az ajánlatok felett, egyszerűen felolvassa azokat s a döntést egy bizottságra bizza, melynek tagjai *Lócs* Rezső pénzügyi-tanácsos elnöklété alatt *Buna* Henrik főszámvevő, *Csikly* Károly árvaszéki elnök-helyettes és *Urbányi* Béla főpénztáros.

Az ülésen jelen voltak az ajánlatot tevő intézetek képviselői is, hogy tudomást szerezzenek valamennyi intézet ajánlatáról.

A *Fonciére* ajánlata főbb vonásaiban ezt tartalmazza: a biztosítási díjak 100 korona után cseréppel, palával és bádoggal fedett házakra, 7 és fél fillér, zsendelylyel, deszkával fedett házakra 22 fillér, náddal, zsuppal fedettekre 60 fillér. A biztosítási díjakat a város szedje be, de szavatosság nélkül a nem-fizetősekre. A szerződés 10 évre kötendő, a város azonban 6 hónapra felmondhat. A biztosítási díjakból 12 0/0-ot ad a városnak. 6 évre szóló biztosítás esetén egy éves, 12 évet biztosítás mellett két évet ingyen biztosít. Nyilvánartja az összes biztosítások lejáratási terminusait, még ha nem is az ő intézetüknél állana is fent a biztosítás.

*Gazdák biztosító-szövetkezete:* Biztosítási díj 1000 korona után cserépfedelű házakra 12 korona, zsendely fedélre 3 korona, szalma fedélre 7 korona. A szerződés felmondás híján évről-évre meghosszabbodik.

*Magyar-Francia:* Biztosítási díj ezer korona után cserépfedelre 1 korona, zsendelyfedélre 3 korona, szalmafedélre 7-50 korona. Hat éves biztosításnál 15 0/0 engedmény s azonkívül az árvaszék rendelkezésére bocsát a díjakból 10 százalékot.

*Hazai biztosító:* Száz korona után cserép, bádoggal és pala-fedélzetre 10 fillér, zsendelyfedelekre 30 fillér, szalma-fedelekre 75 fillér. Hat éves biztosításoknál 15 0/0 engedmény, biztosítási díjakból 10 0/0 az árvaszéknek.

*Adria:* Cserépfedelűknél 12 0/0 per mille, szalma-fedeleknél 70 0/0, zsendelynél 30 0/0 per mille. Árvaszéknek 10 0/0 jutalék, azonkívül külön 10 0/0 engedmény.

*Trieszti-biztosító:* Szerződés bizonytalan határidőig hat havi felmondásra szól. Díjak száz korona után: cserép, bádoggal, pala-fedélknél 12 1/2 fillér, zsendely-tetőknel 30 fillér. Szalmafedeleknél 75 fillér. Hat éves szerződésnél 15 0/0 engedmény, tíz éves szerződésnél 20 0/0-ot enged

minden évi díjból. Díjösszegekből 20%-ot ad az árvaszéknek.

*Első magyar általános:* 10, 30, és 75 filléres biztosítási díjak, 10% jutalék az árvaszéknek, 6 éves szerződésnél 15% engedmény s azokat a feltételeket, amelyeket első ajánlatában tett, továbbra is fenntartja a társaság.

Az ajánlatok felett, mint említettük, nem döntött a pénzügyi-bizottság, hanem kiadta az albizottságnak, melynek véleménye a pénzügyi bizottságon keresztül a közgyűlés elé fog kerülni.

Az ülésen *Lócs Rezső* elnöklete alatt jelen voltak: *Deutsch Bernát*, *Fényes Dezső*, *Kohn S. N.*, *Mayer Miksa*, *Ring Géza* Tolnai János dr., és *Vannay Gyula* aljegyző, valamint az ajánlatot tett biztosító intézetek képviselői.

## MULATSÁGOK

(=) Az elemi iskolák juniálisa. A legfiatalabb multság-rendezők, az elemi iskolák tanulói tartották ma juniálisukat. A Csála-erdő vén fáit megfiatalodtak attól a jókedvtől, mely ott zajongott, ujjongott egész napon át. Korán reggel vonultak ki a kis diákok, hol dobszó után, hol pedig a banda indulóra lépkedve nagy büszkén a városra végig. A zászlókat vigan lobogtatta a reggeli szél, a nap pedig mosolyogv sűtött le reájuk. Mi kellett több, mint napsugaras szép idő. Csupán erre volt szükség, mert jókedvvel bőven el voltak látva a fiúk. Már a városban sem fért beléjük a nagy kedv, hanem hangosan tört ki belőlük a harsogó éljenek formájában. Az erdőbe érve, mely most a legteljesebb zöld pompájában van, megkezdődtek a játékok, versenyek, séták, egészen délig, amikor ebédhez ültek. A hagyományos paprikás nagyszerű fogadtatásra talált a jókedvű és jógyomru fiuknál. Délután a tánckör volt a juniális közepe. Itt nem csak a diákok, hanem estefelé a nagyok is vigan jártak.

(=) Asztaltársasági juniális. A II. kerületi jótékonycélú fillér asztaltársaság június hó 8-án a csálai nagyerdőben két zenekar közreműködésével jótékonycélú nyári multságot rendez, a tiszta jóvedelem a szegény és árva iskolás gyermekek felruházására fordítatik. Kivonulás reggel 9 órakor a Fácán-utca 7-ik számú házból.

## Primadonna és szinigazgató.

(Székely Irén pörrel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

Hirt adtunk már arról az 5000-koronás kártérítési perről, melyet a nagyváradi nevezetes primadonnává válás epilógusaképpen *Somogyi Károly* szinigazgató *Székely Irén* ellen indított, amely *Székely Irén* ügyvédjének illetékességi kifogása, illetve felperes felebbezése folytán jelenleg a törvényszék határozata előtt áll.

A nagyváradi járásbíró előtt újból ellenfelek gyanánt állottak *Somogyi és Székely Irén*. Most a primadonna volt a felperes, aki virágvasárnaptól, március 28-ától április 1-ig terjedő időre követelte a fizetését, 420 koronát a direktortól, — *Székely Irén* távozásának az utóbbi nap a dátuma. Erre az időre járó fizetését utólag megkapta volna *Székely Irén* egész havi fizetésében. Minthogy azonban hirtelen eltávozott, *Somogyi* az itt töltött kilenc napért semmi féle honoráriumot nem volt hajlandó adni.

*Székely Irén* ellenben úgy vélekedett, hogy arra az időre, amelyet a Szigligeti-színháznál töltött, művészi munkájáért megilleti őt a honorárium, habár a teljes hónap letelte előtt távozott is. *Székely Irén* képviselőjében *Mihály Lajos* dr., *Somogyi* képviselőjében *Fodor Gyula* dr. ügyvédek jelentek meg, a tárgyalást vezető *Bessenyei* kir. járásbíró előtt.

*Fodor Gyula* dr. *Somogyi* ügyvédje azzal érvelt a primadonna kívánsága ellen, hogy *Somogyi* a 10,000 frtos primadonnát nem na-

pokra, hanem évre szerződtette, s ezért ha 9 napon át a társulatnál működött is, nem következés az, hogy havi fizetésének kilencharmincadrészét igényelheti, mert lehet, hogy a direktor műsorát akként állapította meg, hogy a primadonna tevékenységét csak a hátralevő 21 napban kívánta intenzíve igénybe venni. Ha tehát a primadonnának tetszett hónap közben felmondás nélkül eltávozni, fizetésének aránylagos részét nem igényelheti.

A bíróság az érvelést elfogadta, *Székely* Irént keresetével elutasította és a perköltésekben elmarasztalta.

## A Tábla döntése Lilienbergné pörújításában.

(A jóváhagyott újrafelvétel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

A fordulatot, a mely az aradi kir. törvényszék fogházában levő özv. *Lilienberg* Jakabné ügyében az aradi kir. törvényszék büntetőtanácsa kimondott, most a nagyváradi kir. ítélőtábla is megerősítette.

*Nagy Sándor* dr. *Lilienbergné* védője, a mint megirtuk, a jogerősen elítelt *Lilienbergné* ügyében a pör újrafelvételét kérte, azon az alapon, hogy bizonyítékaik vannak, miszerint a *Lahr* Sarolta halálát okozó műtetet nem *Lilienbergné*, hanem egy más szülész nő követte el. Erre nézve a védő új tanút jelentett be, s azok kihallgatását kérte. Az aradi kir. törvényszék tanácsa, *Földes János* bíró előadása alapján, a büntető perrendtartás 446 szakasza értelmében elrendelte a bizonyítás újra felvételét.

Az aradi kir. ügyészség felebbezett a végzés ellen, azon az alapon, hogy a bünvádi perrendtartás értelmében a perújítás fölött a büntetőtanácsnak nyilvános ülésén kellett volna dönteni, az ezt pedig zárt ülésén tette. Az elítelt képviselője is felfolyamodást adott be a végzés azon része ellen, a melylyel a szabadlábra helyezés iránt való kérelmet elutasította.

Ma érkezett meg ez ügyben a nagyváradi kir. ítélőtábla döntése, a mely a büntető felelviteli tanács *Ritók* Zsigmond elnöklése és *Bige Gyula* kir. ítélőtáblai bíró előadása mellett hozott meg. A tábla jóváhagyja az aradi törvényszék döntését és elutasítja a kir. ügyészség felfolyamodását, mert — mondja a tábla — a törvényszék helyesen járt el, a mikor a 446. §. 3. pontja értelmében a bizonyítás újra felvételét zárt ülésben kimondta, ha a bizonyítás adatai beérkeznek, akkor kell, a büntető perrend 456. szakasza értelmében nyilvános magának az eljárásnak újrafelvétele ügyében nyilvános ülésen határozni. A vádlottnak a szabadlábra helyezés iránt való felfolyamodását szintén elutasította.

A kir. ítélőtábla végzése folytán most az összes iratokat áteszik a vizsgálóbíróhoz, a ki a bejelentett új tanukat sürgősen kihallgatja. Mire az az iratokat újra betérjeszti a tanácshoz akkor az nyilvános ülést tart magának az eljárásnak újrafelvétele tárgyában.

*Lilienbergné* hat hete van már fogságban, a mig az újrafelvételi eljárás befejeztetik, bármilyen rövid idő alatt történik is az meg, büntetésének egy részét minden körülmények között le kell töltenie.

## EGYESÜLETI ÉLET.

(\*) Jóváhagyott alapszabályok. A m. kir. földművelésügyi minister az „Arad vármegyei gazdasági egyesület kispereg községi gazda köre” alapszabályait, bemutatási záradékkal el-látta.

## Az Andrassy-szobor a bíróság előtt

(Zala György mint panaszos.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

Zsufolt teremben tárgyalták ma a budapesti büntetőjárásbírósnál az *Andrassy-szobor* körül támadt rágalmazási pöröket. Előbb tudvalevőleg csak *Zala György* szobrászművész titkára, *Kerényi János* jelentette fel a *Beschorner-féle* ércöntőgyár volt igazgatóját, *Titteldorf* Aladárt. Ez ugyanis írásos panaszszal fordult a miniszterelnökséghez, előadva, hogy az *Andrassy-szobor* öntését a gyár előbb 43.500 forintért volt hajlandó végezni, de később 73.500 forintra emelte fel ajánlatát. Az áremelés pedig azért történt, hogy a különbözet nagyrészt *Zala* kapja s jusson abból 5000 forint a közmun-katanács egy tagjának, valamint 1000 forint *Kerényinek* is.

*Titteldorf* — a feljelentése szerint — mind ezt *Kerényitől* hallotta volna, akkor, a mikor még ő volt a berlini *Beschorner*-gyár budapesti igazgatója. *Kerényi* panaszát a minap már tárgyalták, de elhalasztották, mert időközben *Zala György* is panaszosként lépett fel. A művész két rágalmazást kért konstatálni. Egyet a miniszterelnökséghez intézett beadvány miatt, a másikat pedig azért, mivel *Titteldorf* megismé-mételelte vádjait *Ligeti Miklós*, *Jankovich Gyula* és *Radnay Gyula* szobrászok előtt is.

*Zala* a feljelentésben előadja, hogy a vád egyéni becsületét támadja alaptalanul. Neki semmi befolyása nem volt arra, hogy ki kapja a szobor öntését, mert ez tisztán a végrehajtó-bizottságtól függött, melynek óráo *Podmanicky* az elnöke. A vád tehát merő koholmány. Ma együttesen tárgyalta *Székács* Aladár dr. bíró *Zala és Kerényi* panaszait. *Zala György Steiner Béla* dr. ügyvéd kíséretében jelent meg, *Kerényi* *Friedmann* dr. képviselte. *Titteldorf*-nak *Pollák Illés* dr. a védője. A művészvilág sorából sokan hallgatták a tárgyalást, melyet a bíró 10 órakor nyitott meg s amelyre a már említett művészekon kívül beidéztek még tanukként: *Bóna Józsefet*, *Tóth Istvánt*, *Telts Edét* és *Hausemann Istvánt*.

*Pollák* védő közli a tárgyalás megkezdése előtt, hogy időközben a királyi ügyészség ama panasz tárgyában, melylyel a *Beschorner-cég* lépett fel *Titteldorf* ellen a törvényszék előtt, a vád képviselőjét nem fogadta el.

A bíró kihallgatja most *Titteldorf*-ot *Kerényi* pótpanaszára és *Zala György* két rágalmazási vádjára.

*Titteldorf*: Tagadom, hogy én azt állítottam, hogy a közmun-katanács egy tagja meg lett vesztegetve. Ezért felesleges az erre vonatkozó tanuk kihallgatása. Én *Zala* urnál jártam, hogy pártolja a 43.500 forintos költségvetést s ő ezt megígérte...

*Zala*: Nem igaz.

— Nyolc nap mulva beszéltem a titkárával, *Kerényivel* a New-Yorkban. Es ekkor diszkréció mellett a következőket mondotta: „AZ államnak van elég pénze, adjunk be hát egy magasabb ajánlatot s a differenciát adjuk *Zala* urnak. Hozzátette, hogy nem kell készpénz, az elszámolható lesz.”

— Székács bíró: Ennyi volt?

— Mondta még *Kerényi*, hogy a közmun-katanács egy tagja is kap, nehogy más kapja a munkát, 5000 frtot. Meg ő is 1000 frtot.

— Miért mesélte aztán el a dolgot a szobrászoknak?

— Mert *Zala* ur azt híresztelte, hogy engem agyonlő.

— Mikor tett feljelentést a miniszterelnökségnél?

— 1902. februárjában.

— És mikor szolt a szobrászoknak?

— Utóbb.

— Állította ön, hogy a berlini cég adott is be egy magasabb ajánlatot?

— Igen s a hogy ezt megtudtam, megtettem a feljelentést. Előzőleg jött egy felszólítás,

hogy a bizottság a magyar ipart akarja pártolni. Ezt magához vette Löwy Hugó, a berlini igazgató, mire én figyelmeztettem, hogy valahogy ne Berlinből tegyenek ajánlatot. Ő azt felelte, majd elintézi. Röviddel erre engem elbocsátottak a budapesti igazgatói állásból, okul adva azt, hogy a Hera-Prometheus-társaság tagja is vagyok.

— Hallotta valaki, a mit Kerényi és ön beszéltek?

— Nem, négyszemközt történt. Persze nekem így nehéz bizonyítani. De tessék figyelembe venni, hogy a panaszos már emelt jogtalan vádat máskor is.

Zala: Melyik panaszos?

— Nem Zala ur, de Kerényi. Azután öt megvesztegették már máskor is. Lesz itt tanu, a ki megmondja, hogy kétszer is megvesztegette 200 forinttal.

Kerényi: Vakmerő hazugság. Az járt nekem az ércöntödétől privát szolgálatokért. Tudott erről Zala ur is.

— Tehát nem provízió volt az?

— Nem. Én nem valami közvetítésért kaptam azt a csekély összeget, hanem tisztességes szolgálatokért.

Hivatkozik még Kerényi a már kihallgatott tanukra: Tarkovich államtitkára és Romy tanácsosra, a kik vádját szószerint úgy igazolták, a mint azt ő panaszában előadta. Egyébként Titteldorf szaladgált ő utána, mondván, hogy állása függ attól, hogy Zala ur neki, illetőleg a gyárnak adja a munkát.

Székkács bíró: Az Andrássy-szoborról szó sem volt köztük?

— Nem. Valószínűtlen a dolog már azért is, mert Titteldorf úgy mondja, hogy ő a díszkrét közlésekre nem akarta lekötni becsület-szavát. Képzeltető-e már most, hogy én egy előkelő szobrász (Zala) és egy magas tisztviselő jó hírnevét mégis rábízta volna.

A bíró felhívására most Zala György szolt a dologhoz. Alig tudja — ugymond — indulatát fékezni. Itt nem provizóriól, hanem egy egész élet becsületéről van szó.

— Engem — kiált Zala módelett indulatosan — ne akarjanak valami provizórió-kérdésben agyonütni!

A művész annyira elérzékenyül, hogy szólni se tud, szinte *zokog*.

A bíró: Kérem nyugodtan lenni s egy kis pihenő után méltóztassék folytatni.

Zala: Nos, megkönyékezték titkáromat, de ne támadják az én becsületemet is, mert engem mindenkor csak a művészi ambíció vezetett.

A bíró: Tessék lecsillapulni!

Zala (még izgatottabban): Nekem nem provizórió kell, — én ehhez az ügyhöz az életemet kötöttem!

Ezután dr. Steiner Béla, Zala ügyvédje bemutatja a szobor-ügyre vonatkozó aktákat, maga a művész pedig ismertette az egész szoborhistoriát s így fejezi be:

— Itt engem egy laikus vádol és — bozsuból vádol, a miért elcsapták.

A tárgyalást újabb tanuk kihallgatása végett elhalasztotta a bíró.

## SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

### A színház műsora:

Csütörtök: Gésák, operetta.

Péntek: Pillangó kisasszony, színmű; Az erősebb, pasztdrámá.

Szombat: Faust, opera.

\* A Balatoni rege tegnapi előadásának érdekessége volt, hogy Benigna városszony szerepében P. Lukács Juliska helyett Gazdy Aranka lépett fel. Játéka gondos volt, de elfelejtette, hogy nem valamely Ritterburg szentimentális grófkisasszonyát kellett bemutatnia, hanem egy jóvérű, szerelmet óhajtó, de soha nem áradozó magyar asszonyt, aki kedélyes gunyorosságát másokkal, sőt magával szemben is mindig megtartja.

\* Pillangó kisasszony. A folyó hó 6-án pénteken bemutatóra kerülő *Pillangó kisasszony* szereposztása a következő: Pinkerton hadnagy Ternyei Lajos, Kitty Borostyán Sári, Sharples,

amerikai konzul Mariházy Miklós, Jamadori, japán főur Sarkadi Aladár, Nokodó Tukorai Loránt, Pillangó kisasszony Szabó Irma, Susuki, a cselédje, Pajor Ágnes. A darab két felvonásból áll, de felvonásköz nincsen, mert a két részt egy zenei intermezzo köti össze, mely az éjszaka átmenetét a hajnalba fejezi ki. A drámához tartozó prólógót Borostyán Sári adja elő. A rendezést Zilahi Gyula végzi. *Geczy István* egyidejűleg színrekerülő pasztdrámájának, *erősebb*-nek a szereposztása a következő: Borcsa Gazdy Aranka, András Csiky László, Sándor Békéssy Gyula, Mihály Németh János.

\* Flórika szerelme. A színház személyzete Moldován Gergelynek a román életből merített nagyhatású népszínművére *Flórika szerelmére* készül. A darab minden valószínűség szerint a jövő hét folyamán kerül bemutatásra.

## Aradiak a torontáli installáción.

(A beiktatás sorrendje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

Bethlen Miklós grófnak, az új torontáli főispánnak beiktatása fényes ünnepek közt megy végbe holnapután, pénteken Nagybecskereken. Az installáción képviselve lesz Arad megye és Aradváros törvényhatósága is, tizenöt törvényhatósági bizottsági tagja által, kiket Urbán Iván főispán vezet.

Mint nekünk Nagybecskerekről írják, az Aradról bejelentett vendégeket a következő helyeken fogják elszállásolni: Urbán Iván főispánt Daniel Ferencnél, *Solymosy* Lajos br. Eisentädter Ignácnál, *Bánhidny* Antal br. özv. Schwarc Mihálynénál, *Almay* Olivér és *Blaskovits* Erneszt Mencer Lipótnál, *Keresztes* Gyula dr. és *Darányi* János Keresztes Aladárnál, *Baross* Ferenc dr. és *Boros* Iván Stassik Ferenc dr.-nál, *Deutsch* Bernát Fischer Ignácnál, *Edvi-Ilés* László Hegedüs Jánosnál, *Kristyóry* János Brajjer Lajos dr.-nál, *Lukácsy* Lajos Handler Lázár dr.-nál és *Lócs* Rezső tanácsnok Szöllösy Kálmánnál.

A főispáni székhelynek és az azzal kapcsolatos ünnepeknek sorozata a következő:

A főispán június hó 5-én délután érkezik Szegedre. Itt várja *Tallián* Emil Törökkani-zsai járási főszolgabíró vezetése alatt a megye küldöttsége. Üdvözlés után a főispán Nagy-kikindán és Törökbecsén át, hol mindkét helyen üdvözlő beszéddel fogadják, délután fél 5 órakor érkezik meg Nagybecskerekre.

A nagybecskereki pályaudvaron a város polgármestere üdvözlő beszéddel fogadja az új főispánt. Innen ünnepélyes menetben a vármegye székházába vonul, a melynek bejárata előtt a központi főszolgabíró fogadja, a megyei székház dísztermében pedig a megyei tisztii kar élén *Dellimanics* Lajos dr. alispán üdvözl. Este 8 órakor barátságos találkozó a kaszinó összes termeiben.

Június 6-án délelőtt fél 10 órakor a beiktató közgyűlés kezdete. Ezt *Dellimanics* Lajos dr. alispán nyitja meg, a ki üdvözl. egyben az érkezett vendégeket is. Küldöttség hívja meg a főispánt a terembe.

Utána 10 órakor ünnepi mise lesz a romkati templomban. Vissza térve a megye székházába a főispán felolvastatja kinevezését; utána az eskü letétele. Azután a vármegyei főjegyző üdvözlő beszéde következik. Főispáni válasz után a gyűlést berekesztik. Sorra jön a küldöttségek fogadása a főispáni fogadó teremben. Délután fél kettőkor ebéd lesz a kaszinó összes termeiben.

## Kossuth-ünnep

### az aradi színházban.

(Az aradi Kossuth-asztaltársaság terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

Az aradi *Kossuth-asztaltársaság* körében fölöttébb érdekes, hazafias terv megvalósításán fáradoznak. Az ünnep kapcsolatos azzal a céllal, hogy *Kossuth* Lajos születésének századik évfordulóját Aradon minél méltóbban, díszesebben ünnepeljék meg.

Arról van szó, hogy az ünnep napján az aradi színházban nagyszabásu *vetített képekben*, jeles politikusok, írók, művészek és művésznők előadásai kíséretében bemutatják a magyar történelemnek, főképp pedig a szabadságharcnak és *Kossuth Lajos életének* névezetesebb mozzanatait. Ilyenformán az est hasonló lesz az *Uránia*-előadásaihoz, azzal a különbséggel, hogy itt nem egyszerű monoton előadás, hanem előkelő személyeknek lelkesítő szövege kíséri azt.

Hogy kiket kérnek föl az érdekes színházi estén való szereplésre, azok névsora még nincs megállapítva. A többek között lehívják *Hentaller* Lajos, *Rátkay* László és *Rákosi* Viktor országgyűlési képviselőket, a függetlenségi párt jeles tagjait, a kik valamennyien foglalkoztak a szabadságharc irodalmával. Lehívják *Pósa* Lajost, a ki bizonyára nem fog kitérni az aradiak ünnepi meghívása elől. Tervbe van véve ezenkívül több jeles fővárosi művész és művésznő, a kiket a napokban kérnek föl a szereplésre. A bemutatásra kerülő vetített képeket *Weisz* Hugó aradi fényképész készíti.

Az előadás *szeptember 19-én*, *Kossuth* Lajos születése századik évfordulóján lenne, s a jóvedelme az *aradi Kossuth-szobor* alapját gyarapítaná.

Az eszme a *Kossuth-asztaltársaság* legutóbbi heti értekezletén merült föl, indítvány alakjában, a melyet nagy lelkesedéssel fogadtak. Remélhető, hogy a hazafias eszme sikere nem lesz kisebb annál az igyekezetenél, a melylyel a megvalósításán fáradoznak.

## HIREK.

### Leégett gőzmalom.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

*Soborsinban* ma délután nagy tűz pusztított. Egy gőzmalom és a hozzá kapcsolt fűrészmalom az összes épületekkel s nagy mennyiségű gabonával porrá égett. A tűzoltók és sok száz segítő kéz tehetetlenül állott a veszedelemmel szemben. Hosszú küzdelem után a tüzet lokalizálták, de már a malmot nem lehetett megmenteni.

A tüzről tudósítónk telefonon a következőket jelentte:

*Beck* Károly soborsini gőz- és fűrészmalma ma délután 2 óra felé kigyuladt. A tűz a gépházban ütött ki s rövid idő alatt lángba borította a malom és a gőzfűrész fedelét is.

A tűzoltóságot azonnal alarmirozták. A lakosság is hozzájárult az oltáshoz, de a tűz oly rohamosan terjedt, hogy kizárólag a lokalizálásra szorítkozhattak. A malom és a nagymennyiségű gabona áldozatul esett a tűznek menthetetlenül.

Elpusztultak az összes épületek, benne égett huszonöt métermázsas buza, ötven métermázsas kukorica, tizenöt métermázsas liszt és tömegtelen faanyag.

Hogy a tűz miből eredt, eddig nem sikerült megállapítani. Az a legvalószínűbb, hogy a gépház teteje egy kiszálló szikrától tüzet fogott s a miatt történt meg a veszedelem.



A tűz által okozott kár ötvenezer korona. A leégett malom hatvenezer koronára volt biztosítva a Triestti biztosító intézetnél.

### A hal-detektív.

— Epizódok a Balaton körül. —

Arad, június 4.

A hal-detektív új szó, a minthogy új a fogalom is, a melyet megjelöl. A detektív a Balaton-halászati részvénytársaság megbízottja, aki a balatonmenti községekben a tilalmi időben kifogott halak után kutat. Az utcán jár-kél s ha megpillantja a halat áruló asszonyt, rögtön hatóság elé szállítja. Bebenéz a vendéglőbe is és kiszimatolja, vajjon nem kedveskednek-e a vendégeknek holmi orrcsiklandozó pompás halászlével.

Keszthelyről, ahol szintén járt egy ilyen hal-detektív, mulatságos történetkét írnak nekünk. A minap egy ilyen hal-detektív bement az egyik keszthelyi vendéglőbe. Rendelt egy spriccert és panaszkodott, hogy nagyon éhes. Nem lehetne-e halat enni? A korcsmáros óvatosan körültekint s ravaszul hunyorgat a szemével és megsugja, hogy pompás tíz kilós fogasai vannak. Ha parancsolja a vendég, rögtön megtisztogattat egyet és behozatja. A detektív kapott a jó fogason és elhalmozta a vendéglőst kérdéseivel. A korcsmáros készséggel felelt és olyan pompás adatokat mondott, hogy a detektív majd kiugrott a bőréből. A hal-detektívet egy óra hosszáig várakoztatták a fogásra, végre azonban a vendéglős jelezte, hogy hozzák. A ház népe betódult a szobába, mert hát mulatságos eseményre készült. Fölnyilik az ajtó. A korcsmáros gunyosan néz a vendég felé, aki roppant türelmetlen. Az egyik pincér jön ám végre a konyha felől s hosszú pecsenyés tálon a detektív elé tesz egy fogast, egy valódi hamisítatlan, de rozsdás — *ruhafogast*.

Képzeltető, a detektívnek milyen hosszura nyúlt a képe s milyen multság tört ki a besereglett szolgaszemélyzet között. A vendéglős persze megszimatolta, hogy hal-detektívvel van dolga s ekként figurázta ki őt nem minden elmésség nélkül.

— Dessewffy püspök születésnapja. A szegedi belvárosi plébánia elsőbenféléti nagyterme kedves ünnepély színhelye volt tegnap. A beteg püspök megjelent a nagyteremben, ahol a 68-ik születésnapja alkalmából fogadta az üdvözlőket. A kerületi papság *Fászy Géza* apátplébános-esperes vezetése alatt jelent meg. Az esperes rövid beszédben fejezte ki a kerületi papság lelkes örömet, hogy a gondviselés meghallgatta forró imájukat és az egyházfejdelmet kíségette a nagy betegségből. A papság után a fiatal leányok bájos csapata járult az ősz-püspök elé. A tanítóképző IV. osztályának növendékei voltak; akik *Galler Kristóf* igazgató vezetése alatt jelentek meg. A leánykák énekeltek a főpásztor előtt, aki gyöngyhangan néhány szerzetes szót intézett hozzájuk.

— A Neuman Ede-émlék leleplezése. Vasárnap fogják leleplezni a Neuman-gyár udvarán azt a mellszobrot, melyet a Neuman-testvérek cég állított elhunyt főnökének, *Neuman Edének* emlékeztetére. A leleplezési ünnepély fényét emelni fogja az *aradi Kossuth-szobor gyűjtőbizottságának* kegyeletes megemlékezése is. A bizottság ugyanis arra való tekintettel, hogy Neuman Ede emlékére ezer koronát nyert alapjának gyarapítására, a leleplezés napján *kossuth helyet a szoborra*.

— A tanítói nyugdíj revíziója. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A kultuszminisztériumban serényen folynak a munkálatok a *tanítói nyugdíj-törvény revíziója* tárgyában. *Wlassics Gyula* miniszter még a nyári szünet előtt be fogja nyújtani az erre vonatkozó fontos törvényjavaslatot.

— Az aradi képkiallítás elrendezése már be van fejezve; *Róssa Miklós* dr., a Nemzeti Szalon titkárja, a ki újra Aradon van, holnap elkészíti annak részletes katalógusát. A kiállítást szombaton mutatják be a sajtó képviselőinek, s vasárnap nyitják meg. Belépő-díja 50 fillér lesz. A megnyitóra *Vérsi József* országgyűlési képviselő, a Nemzeti Szalon alelnökén kívül Aradra érkeznek: *Ernszt Lajos*, a Szalon igazgatója, *Kézdi-Kovács László*, *Linek Lajos*, *Jantyk Mátyás*, *Markó Ferenc*, *Étsy Ferenc*, *Kissey Miklós* miniszteri titkár, a Szalon felügyelő bizottságának tagja és többen a fővárosi íróvilág tagjai közül. A Szalon nevében *Róssa Miklós* dr. titkár és *Rubovics Mark* műtáros holnap tisztelegni fognak *Urbán Iván* főispánnál, mint az Aradi Művészeti Egyesület elnökénél, *Institoris Kálmán* polgármesternél, *Csák Cirják* dr. rendfőnöknél, a Művészeti Egyesület igazgatójánál, *Fábián László* nyug. főispánnál, a ki a Szalon első aradi vállalkozását pártfogásában részesítette s *Barabás Béla* dr. országgyűlési képviselőnél: ezeket a képkiallítás ügyének támogatására kéri fel. Az idejű képkiallításon érdekes ujtással teszik lehetővé még a legszegényebb osztálynak is, hogy a művészi képekhez jusson. A tárlat ideje alatt *sorsjegyeket* árusítanak, egy koronájával; a befolyó összegben a tárlat képei közül többet megvesznek, s azokat kisorsolják. E szerint a sorsoláson csak azok a sorsjegyek vesznek részt, a melyeket eladtak, s ennek révén azok is értékes, igazi becsű képekhez juthatnak, a kiknek anyagi viszonyai a képvásárlást nem teszik lehetővé.

— Merénylet egy konzul ellen. Nizzából táviratozzák: Az idevaló orosz konzult egy orosz alattvaló, a kinek valamilyen kérvényét nem írték el kedvezően, revolverrel megtámadta és *kezén kissé megsebesítette*. A merénylőt letartóztatták.

— A Thököly-alapítvány és az aradi szerb püspökség. Temesvárról írják: Szerb körökben még mindig nem tudják, hogy a június 9-én Karlócán tartandó püspöki zsinaton megejtik a temesvári püspök-választást vagy nem. Ez attól függ most már, hogy a kormány a legközelebbi napokban elrendezi-e a Thököly-alapítvány kérdését. A két millió és 200.000 koronás alapítvány kamatai egy harmadában egy *aradi püspökség*, egyharmadában egy *Aradon felállítandó szerb papnövelde* és egyharmadában a katonai intézeteket látogató szerb ifjak támogatására fordítandók. Minthogy azonban a közös egyházbirtok szétválasztása folytán az aradi szerb püspökség felállítása lehetetlenné vált s a szerb püspökök javadalmait az 1868-iki legfelsőbb leirat szabályozta, oly formán, hogy a Thököly-alapítvány kamatainak egy harmada a temesvári egyházmegyén kívül is felhasználható, amint azt az alapító levél az esetre, ha az aradi püspökségből semmi sem lesz — elrendeli, ennek folytán *Brankovics György* pátriárka azt az előterjesztést tette a kormánynak, hogy az aradi püspökségre szánt összeget osszák meg egyformán az összes magyarországi püspökök között. A második harmadra vonatkozólag azt indítványozta a pátriárka, hogy miután a karlócai papnövelde felállítását által az aradi papnövelde fölöslegessé vált, a második harmadot adják a karlócai papnöveldeknek. Ezt az előterjesztést a kormány elvben már el is fogadta. Még csak a harmadik harmadrész ügye van függőben. A honvédelmi miniszter a honvédapródoknak, a közös hadügyminiszter pedig a közös hadapródiskolák növendékeinek szeretné a támogatást elnyerni. Ha a kormány a két miniszter között dönt, akkor a választást még június 9-én meg lehet tartani.

— Zichy Jenő egy montenegrói herceg *Jakodalmán*. *Danilo* montenegrói herceg meglehangu levelet intézett *Zichy Jenő* grófhhoz. A levél meghívás volt a herceg fivérének, *Mirko* hercegnek esküvőjére. *Zichy* a meghívást elfogadta és elhatározta, hogy díszes magyar kísérettel vesz részt a menyegzőn. Szép magyar szokás szerint emléket ajánl fel az ifjú párnak.

— A névtelen jegyző szobra. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A király részéről a fővárosnak adományozott szobrok helyét már régebben megállapították. A *Béla király névtelen jegyzőjének* a szobrát eddigelé a királyi várpalotának, *Krisztina-városi szárnyépülete* előtt az *Attila körut és palota-ut közötti téren* akarták elhelyezni. A miniszterelnök ma leiratot intézett *Halmos János* polgármesterhez, tudatva vele, hogy újabb megállapodás szerint ezt a szobrot a városligeti *Széchenyi-szigeten* újra épülő történelmi épületszoport előtt fogják felállítani. A miniszter kéri a közterület sürgős átengedését, hogy ennek megtörténte után, előterjesztést tessen a királynak a szobor elhelyezése iránt.

— Ujabb vulkán-kitörés. A martinique-i katasztrófa óta mindenfelé kísért a vulkán-kitörések híre, hol alap nélkül, hol pedig alaposan. Mint egy sürgöny jelenti, most *Baku* mellett, *Gobi* falu közelében tört ki a *Bousi-Grand* nevű iszapvulkán. A kitörést ágyudörgés szerű hang kísérte s a vulkán környéke lángokba borult. Négy pásztor súlyosan megsérült.

— Orvosok közgyűlése. Az országos orvosszövetség aradvárosi fiokja holnap, június 5-én délután 6 órakor a városháza kistermében *évi közgyűlést* tart.

— A hármasszövetség új szerződése. Rómából táviratozzák: Jól értesült körökben beszélnek, hogy a szövetséges szerződéseket Olasz- és Német-, és Olasz- és Ausztria-Magyarország között a legközelebbi napokban Romában fogják aláírni. A két jegyzőkönyvet június elsején adták át *Viktor Emánuel* királynak, a ki magának fentartotta az utolsó olvasást és a hét végére választ ígért. A szövetséget hat évre, vagyis az 1908. év végéig tervezik. A szerződéseket *Zinardelli*, *Prineti*, gróf *Wedel* és báró *Pasetti* fogják aláírni.

— Egy Tompa-szobor leleplezése. *Rimaszombat*ban, mint sürgönyzik, nagy ünnepségek között leleplezték le ma *Tompa Mihály* szobrát. A leleplezési ünnepélyen számos küldöttség vett részt, köztük az akadémia, a Kisfaludy-, Petőfi-társaság küldöttsége. Délután banket volt, este pedig táncvigalom. A szobor, mely *Holló Barnabás* sikerült alkotása, *Rimaszombat* legjobb terét díszíti.

— Tenyészállat-kiállítás Borosjenőn. A hó 22-én Borosjenő községben tenyészállat-kiállítás nyílik meg. A kiállításra, mely az első Borosjenőn, az egész környékből szállítanak a gazdák tenyészállatokat. Holnap ebben az ügyben értekezlet lesz, melyen *Borsos Géza* főszolgabíró fog elnökölni.

— Mezopotámiai vendégek a fővárosban. Ma délelőtt két róm. kath. szerzetes jelent meg *Halmos János* polgármester előtt, kérve, adna nekik engedélyt a *Mala* mezopotámiai községbeli templom céljaira való gyűjtésre. A két szerzetes bemutatta a polgármesternek a babilóniai pátriárka ajánló levelét is. A polgármester, sajnálattal bár, de kénytelen volt a kérelmet megtagadni, mert a belügyminisztériumnak újabban kelt szigorú rendeletének egyik pontja azt foglalja magában, hogy ha a főváros hatósága engedélyt ad a gyűjtésre, akkor köteles ellenőrizni, hogy a pénzt tényleg a jelzett célra fordítják-e, vagy sem. De a fölmutatott okiratok sem voltak elegendők arra, hogy az engedélyt megadhassa.

— Telefon Arad és Segesvár között. A temesvári ipar- és kereskedelmi kamara kérvényt intézett a posta- és távirat igazgatóság-

hoz, melyben a helyközi telefonhálózat kibővítését sürgeti. Az igazgatóság azt válaszolta erre, hogy a hálózat kibővítésére gondja van, bár az igények kielégítése csak lassan, évről-évre történhetik. Kijelenti azonban, hogy a legközelebb, még a folyó évben ki fogja építtetni az arad-segesvári vonalat.

— **Hegyomlás a Kárpátokban.** Máramaros-Szigetről táviratozzák: Máramarosvármegye tarackói járásban május 29-éről 30-ára virradó éjszaka a Németmokra és Oroszmokra községek közt lévő, tölgyerdővel koszorúzott sziklahegyet a hat heti esőzés megbontotta, minek következtében a hegy 40 holdnyi területen leszábadt és eltemette Mohránba folyó medrét. A víz a hegyomlás mögött mint valami vízfogóban mindaddig nőtt, míg óriási erejével el nem mozdította az akadályt és azután a sárrá olvadt hegytorlasz egy részével előntötte a két Mokra községet. Mikor a 40 holdnyi sziklás-földes erdőszakadék leomlott, a két faluban oly erős légnyomást éreztek, hogy a legtöbb ház ablaka bezuzódott. Oriási veszély fenyegette nemcsak Német- és Oroszmokra községeket, hanem a Tarac folyó egész vidékét is több száz holdnyi területen. Bakó István főmérnök a vármegyei hatóságok utasítására a járási főszolgabíróval azonnal a helyszínre utazott. Itt konstataáltak, hogy a Mokránka folyó kiszorítván medréből, másfelé özönlött, egyenesen neki a községeknek, ahol a csokoládé-szin folyó mindössze sárral vont be. Az akadályt roppant nehéz eltávolítani, még ha ezer és ezer ember érkezik is segítségre, mert a 40 holdnyi leomlott erdőterület, az átázott föld és sziklaréteg csaknem hig állapotba jutott, úgy, hogy az emberek derékig belesüppednek a dolgozásnál. A szegény lakosok mindenüket elvesztették, amit termeltek és házaik is beomlással fenyegetnek. A vármegye már eddig több mint 20,000 koronát utalványozott a további veszedelem elhárítására. Mint újabb hírek e hó 2-áról jelentik, a sziklahegy mindkét felől újabb csuszamlással fenyeget.

— **A magyar építészek új egyesülete.** Fővárosi levélben vesszük az alábbiakat: Az építési válság, hála Istennek, elmúlt már, ám azért — mint ismeretes — még mindig nagy pangás észlelhető az építő-ipar terén. De nem elég ez a szomorú állapot, az építészek közt belső egyenetlenség kapott azonfelül lábra. Egy-más közt háboruskodnak s ezzel a háboruskodással egymást gyöngítik. A magyar építészek jórésze megunt a végre ezt az állapotot s már hetekkel ezelőtt szó volt róla, hogy új építész-egyletet fognak alapítani, a mely a magyar építészek összességének érdekeit meg fogja védeni. Akciójukban főleg ezt az „összeség” szót hangsúlyozták az építészek, mert a Magyar Mérnök- és Építész-egylet ellen az volt a panaszkodás, hogy jogos követeléseiknek ez az egylet sohasem szerzett érvényt, sőt elnyomta őket. Az új egylet megalapítása, a melyről idáig szó volt, budapesti értesítés szerint most megtörtént, illetve az előkészületi munkálatokat teljesen befejezték s most már csak napok kérdése, hogy mikor alakul meg hivatalosan is az új egyesület. Eddig már nemcsak a „fiatal”, hanem számosan a „vén” építészek is aláírták az új egyletbe való belépésüket. Az építészek egy része azzal is vádolta a Magyar Mérnök- és Építész-egyletet, hogy nem állott föladata magaslatán az építési válság idején és a mikor ez időben a magyar építészek kritikus helyzetén minden erejével kellett volna segítenie, nemcsak a közömbösen nézte vajudásukat, hanem még egyesek egyoldalú előnyösítését vagy maga megtette, vagy pedig hatalmának örve alatt engedte elburjánzani. Mindezeket a bajokat van hivatva segíteni az új magyar építész-egyesület.

— **A pécsváradai választás, amelynek előzményeit már megírtuk** tegnap késő éjjel ért véget. *Vedella Mihály* néppárti 1161, *Egri Béla* függetlenségi 1147 és *Kerner Édám* függetlenségi 883 szavazatot kapott. A kerületben tehát pótválasztás lesz.

— **Edison legújabb találmánya.** *Edison* a nagy föltaláló ismét új találmánnyal lepte meg világot. E találmány egy motoros kocsis, elektromosság hajtja s aránylag hosszú ideig kibírja anélkül, hogy újra meg kellene töltetni. Kísérletképpen *Edison* egy motort szerkesztett, amely az országuton hatvanöt mérföldnyi utat tett meg s végül még meg volt energiájának nyolcvanöt százaléka. *Edison* legközelebb öt-ezer mérföldnyi utat akar megtenni az új motorral. Ha e hírek igazak, akkor egy rendkívül fontos problémát sikerült megoldani, tudniillik azt, hogy akkumulátorokra valami könnyebb és jobb anyag lehet használni, mint a minőt eddig használtak. *Edison* most egy nagy gyárat szándékozik építeni, a melyben akkumulátorok, automobílok, lokomotívek s e fajta szerkezetek készülnek.

— **Mese egy vulkánról.** Oly kalandosnak látszott mindjárt a hír, hogy szinte kívánczolt a szarkasztikus hang a megírására. Az Eperjes mellett lévő *Strázsa* hegy vulkanikus hajlandóságairól van tudniillik szó. Jelenthetjük mindennek megnyugtatóra, hogy az öreg *Strázsanak* esze ágában sincs kitörni. A földalatti dübörgés, kutak eltűnése, meleg víz fakadása — mind csupa mese, — mit élénk fantázia fujt fel ugyancsak ártatlan tréfából. Magva a rém történetnek mindössze ennyi: Három héttel ezelőtt négy vidám eperjesi jogász kirándult a *Strázsa*ra. A hogycsucson tüzet raktak és uzsonnáztak. A rözse nagy lánggal égett, szállt a füst és az egyik jogász azt mondta:

— Ni, kitört a *Strázsa*!

Ezt a hírt elterjesztették Eperjesen, megbóvitve dübörgéssel, kutyákkal eltűnésével. Mikor aztán a gergelylakai és a többi strázsamenti községi tótok bementek a hetivásárra Eperjesre, ott hallották először, hogy mire készül a *Strázsa*. Egy hétig remélt volt a lakosság körében, de a jegyzők és a papok felvilágosították a népet és most már nyugalom van. A mese hírére most nagyon sok turista keresi föl naponkint a *Strázsa*t az egész megyéből.

— **A pénzintézetek köréből.** *Sztamorai János*t, az aradmegyei takarékpénztár tisztviselőjét, a verseci polgári takarékpénztár, mely a délvidék egyik legelőkelőbb intézete, hárminc pályázó közül legyőzöttebb főkönyvelőjévé választotta meg és megbízta a titkári teendővel.

— **Agyonégett nagykereskedő.** *Sátoraljauj* helyről táviratozzák: *Grünbaum Márkus* Kosuth-utcai nagy fűszerüzletében ma hajnalban tűz ütött ki. *Grünbaum* 1/2 5 órakor észrevette a tüzet és az üvegajtón át, a mely lakását az üzlettől elválasztja, berohant az üzletbe, hogy készpénzt és üzleti könyveit megmentse és a belülről keresztvasakkal elzárt boltajtót kinyissa. Hasztalan erőlködött, a boltját nem sikerült kinyitnia. Az utcáról csákányokkal igyekeztek az emberek az ajtót feltörni, de lehetetlen volt. Azalatt benn az üzletben egyre terjedt a tűz és a bolt annyira megtelt füsttel, hogy *Grünbaum*, a ki a város egyik legelőkelőbb és legtiszteltebb kereskedője volt, megfullt és összeégett. Holttestét a boltajtó előtt találták guggoló helyzetben. Az üzlet teljesen odaégett. A kár 20,000 korona. A szerencsétlenül járt kereskedő felesége és egyetlen fia iránt városszerte nagy részvét nyilvánul.

— **A kivándorlás ellen.** *Szell Kálmán* belügyminiszter az országot valamennyi törvényhatóságához körrendeletet intézett, melyben csudátja, hogy az Amerikából kivándorlásra tudatott és keresztkötés alatt érkező felhívások, hirdetmények és nyomtatványoknak lefoglalására a m. kir. posta- és távirat-alkalmazottait utasította s a mennyiben zárt levélben ilyen küldemények érkezése válnék gyanússá, a cím-

zettnek följelentése és megbüntetése iránt is intézkedett.

— **Kardpárbaj — tizennyolc összecsapással.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Feld Jenő* és *Hamvai Ödön* budapesti egyetemi hallgatók tegnap délután a *Gennari-féle* vívóteremben kardpárbajt vívtak. A segédek *Feld Jenő* részéről dr. *Erdélyi Lajos* és *Figdor Gusztáv*, *Hamvai* részéről E. *Hence Károly* és dr. *Czellák Géza* voltak. A párbajnál mint orvosok dr. *Farkas Dániel* és dr. *Weiner Emil* szerepeltek. Tizennyolcszori összecsapás után a párbaj *Hamvai* megsebesülésével ért véget.

— **Harakiri.** Budapestről írják: Szörnyű mérszárlást követett el az éjjel önmagán *Kovács Agoston* 46 éves házmeester a *Murányi-utca* 54. számú házában. Délután fejfőrcsöt kapott s estére agybaja annyira súlyosra fordult, hogy önkívületi állapotba esett, konyhakést ragodott s felmetszette vele a hasát. Elhívták hozzá a mentőket, akik bekötözték sebeit s beszállították a *Rókus-kórházba*.

— **Katasztrófa a házépítésnél.** Bécsből táviratozzák: *Hitzingben* egy új ház építésénél földadás közben egy öt méter magas földréteg leszakadt és négy munkást maga alá temetett. Kettő meghalt, egy súlyos és egy könnyű sérülést szenvedett.

— **Emléktábla-leleplezés.** A napokban leplezték le a temesvári-gyárvárosi új zsinagógában azt az emléktáblát, mely *Deutsch Bernát*nak, a temesvári gyárvárosi izr. hitközség elnöke és néhai *Freund Lipót* és *Amália* érdemeit van hivatva megörökíteni. A zsinagóga, hol ez alkalommal *Deutsch Bernát*, valamint a korán elhunyt *Freund-házaspár* gyermekei megjelentek, zsufolásig megtelt közönséggel. Ezt megelőzőleg délután 6 órakor a hitközség képviselőtestülete kizárólag ez alkalomnak szentelt ünnepélyes ülést tartott, majd *Friedmann Manó* elnök vezetése alatt testületileg a templomban vonult. Itt *Singer Jakab* dr., a hitközség ékes szava főrabbija remek szónoklatban méltatta *Deutsch Bernát*nak és a *Freud házaspárnak* a templom építése és egyáltalában a hitközség körül szerzett kiváló érdemeit, melyeknek örök hirdetőjüül létesítette a hitközség halás elismerése az emléktáblát. Ezzel a szép ünnepély véget ért.

— **Korcsma „a főherceghez.”** A főhercegek meglepően ambiciózusak. Már nem elégednek meg azzal, hogy a család egyik sarja fizetőpincérséggel vitte. *Károly István* főherceg még nagyobb ur, *korcsmáros akar lenni*. *Krakkó város* tanácsa azonban, kihez a főherceg vendégloji jogért folyamodott, kérelmével elutasította. Mert *Károly István* főherceg tagja ugyan az uralkodóháznak, de nem tagja a *krakkói vendéglősök szövetségének*. Már pedig ez a korcsmajog elnyeréséhez szükséges. Ha a fenséges ur tehát korcsmát akar nyitni, kénytelen megszerezni, többi számtalan kitüntetéséhez még ezt az egyet és megválasztatni magát diszkorcsmárosnak. Azonban van a dologban egy kis bökkenő. A *korcsmáros-főhercegről* minden gyerek tudja, hogy melékfoglalkozásként az osztrák-magyar haditengerészetnél tengernagyságot üz. *Tengernagy-korcsmáros; viz és bor?* Aztán az ilyen vendéglős nem kereszteli meg a borát?

— **Tüntetés a tanár ellen.** A *lemergi* műegyetemen, mint egy távirat jelenti, zajos tüntetést rögtönöztek ma a diákok. A felhevült ifjak *Schmidt* tanárt, aki oly intézkedéseket tett, amelyekkel a diákok nincsenek megelégedve, óriási lármával fogadták. A tanár végül kénytelen volt lemondani arról a szándékáról, hogy előadását folytassa, s a diákok óriási nagy lármája mellett hagyta el a tantermet. Későbbi távirat jelenti, hogy a műegyetemi diákság még mindig sztrájkol. A rektor a *Politechnikum* bezárásával fenyegetőzik, ha a hallgatóság nem jelenik meg pontosan az előadásokon. Négy-száz műegyetemi hallgató kikérte elbocsátási bizonyítványát.

— **Csecsemő a szemetes kocsiában.** Budapesten a *József-körut* 74. számú házában ma reggel egy szemetes kocsiában egy újszülött csecsemőt találtak. Ruba nélkül, úgy volt a



szemét közé dobva. A szerencsétlen kis apróságot a mentők vették a gondozásukba, azután elhelyezték a Fehér kereszt-lencsében. A lelketlen anyát a rendőrség keresi.

— **A modell.** A most elhunyt jeles francia festő, Benjamin Constant, néhány év előtt Aumale herceg portrajtján dolgozott. Constant házmestere nem ismerte a herceget, de minthogy naponta látta az egyszerűen öltözött öreg urat az ateliérbe felmenni, valami vén katonának hitte, a kit a művész modellnek használt. Egy reggel megszólította a herceget:

— Mondja csak, jó ember, nem lenne meg nekem egy szivességet?

— Kérem, tessék . . .

Vigye fel a festő urnak ezt a nadrágot. Eppen most hozta a szabó . . . Szivességeért fogja ezt a két sous-t.

A herceg átvette a nadrágot és megköszönte a két garast, — aztán benyitott a nadrággal.

— Mit hoz itt fenséged? kérdezte nem csekély meglepetéssel Constant.

— Az ön nadrágját kedves barátom. A házmester megkért, hogy helyette felhozzam önnek. Most jött a szabótól.

A művész alig tudta, miként kérjen bocsánatot a házmestere ostobaságáért.

— Hagyja el, barátom. — vigasztalta a herceg — hiszen büszke vagyok. Ez a két sous az első keresetem egész életemben!

— **Eltűnt gyermek.** Az utóbbi időben témérdek eltűnést jelentettek be az aradi rendőrségnek. A múlt héten két aradi ember tűnt el, s csak tegnap adtunk hírt arról, hogy ujabban három gyermek eltűnését hozták a kapitányi hivatal tudomására. Ma megint egy aradi gyermek ellen adtak ki köröző levelet. Mayer József esztergályos-inas tűnt el gazdájától *Zavadnyik* János kápolna utcai esztergályostól még április hó 6 án. Azóta folytonosan keresi a gazdája, de mindeddig eredménytelenül, ma végre a rendőrségnek is bejelentette az esetet. Mayer József 16 éves s szülei nincsenek.

— **A tánc történetéből.** A tánc történetének legrégebb adatai a héberrekig nyulnak vissza, a kik már ismerték a táncot és minden ünnepies alkalommal táncoltak, annak fényét és jelentőségét emelendők. Ki ne emlékeznék ez alkalommal Herodiásra? Dávid királyra? — ez utóbbinak már nem egyszer fájhatott a feje a szabóköntök miatt, mert hát Dávid királynak sok felesége volt és sokat táncoltak fényes udvarában, ahol pedig az asszonyok sokat táncolnak: ott tudvalevőleg sok a szabóköntő is. Az ő emberek hasonlóan a vadzulukafferek, szioux indiánok és betsuánok törzseihez tartozók szintén gyakorolták a táncot, ha harcra indultak, vagy onnét visszatértek, ha drága halottat temettek, ha ellenségeik holttetemét elégették, vagy feltalálták: táncra kerekedtek. A római asszonyok rózsákkal és ibolyákkal, gyöngyvirág és mirtusszal díszítették föl öltönyeiket, midőn táncra kerekedtek, melyben nagy virtuozításra vitték. híresek voltak a bachanáliák, a saturnáliák, melyekben a csapongó jókedv a legszilajabb táncokban nyert kifejezést. Es ki ne ismerné a görögök tánc kedvét! A görögök épp oly jelesek voltak a testedző játékok gyakorlatában, a fegyvertáncokban, olimpiai játékokban, mint a táncban; náluk a tánc kifejezője volt minden testi gráciának, minden finomult ügyességnek; náluk plasztikai fokmérője volt a szellemi képzettségnek: az emberi szervek beszélő organuma. A tánc a középkorban épp oly szerepet visz, mint az őskorban. A magyarok ősei, a hunnok, az avarok és később a honfoglaló Árpádok utódai mind, mind hódolnak a táncnak: a jókedv tolmácsának; a primitív zeneszó mellett a tánc is primitív: de kifejezője a kedélyhangulatnak. Attila és Árpád udvarában a krónikások táncoltatják az udvarnagyk leányait; kecses táncokkal gyönyörködtették

azok, a gazdag lakomák alkalmával s tórokat használva fel csábos művészetük bemutatására. És nemcsak mulatságok alkalmával gyönyörködtek az emberek a táncművészet szépségeiben, hanem rituális, eszményi fogalmak kifejezése végett is. Ki ne ismerné a táncoló dervisek ájtatoskodását, akik táncuk által vallási rajongásuknak kifejezést adva, a Mindenható teremtetnek a táncban akarják lelkük hódolatát bemutatni. Avagy a hindu bajadérok tündérszép táncait ki ne ismerné el a táncművészet költészetének? A hindu, midőn bálványainak áldoz, a bajadérok táncai által gondolja lelkének legszebb érzéseit Brahma és Visnu számoláéhoz juttatni.

— **Térzene a Baross-kioszkban.** Holnap, csütörtökön és ezután minden héten csütörtökön, délután 5 órától kezdve a Baross-kioszkban, a helybeli gyalogezred zenekara térzenét ad.

— **Próbálja meg Porter cipőit.** Legjobb kizigártmányok, s ez igen fontos. Gondosan kiválasztott prima bőrből készülnek. Feltűnően könnyűek, nyári használatra, s amellet tartósak, formájukat nem veszítik soha. Lábat nem kineznek, mert alakjuk az egészségi követelményeknek is megfelel. Porter Vilmos Nagy Aruhaza a Szabadság-téren minden ezen tulajdonságokért kezeséget vállal. Vidéki rendelések különös figyelemmel és gyorsan eszközöltetnek. Rendelésekre kényelmes eszköz a városi és megyei telefon, száma 324. Helyben a házba is szívesen küld Porter Vilmos Nagy Aruhaza.

— **T. Üzletfeleink szíves tudomására** hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **A nagy jótékonycélu államsorsjáték** nyújtja az egyedüli kedvező alkalmat csekély betéttel nagy összeget nyerhetni. Folyó évi június 12-én tartják meg a XXII-ik államsorsjáték húzását, melynek tiszta jövedelmét közös katonai célok segélyezésére fordítják. A 17,822 készpénzbeli nyeremény beosztva 350 nagy, 8736 elő- és 8736 utónyereményre, 442.850 koronára rugnak, a főnyeremény 200.000 korona, ehez sorakoznak a nyeremények 15 000, 10.000, 5000, 2000, stb. koronával. Minden sorsjegy minden nyereményre játszik, és tekintve a sok elő- és utónyereményt, előfordulhat az is, hogy egy sorsjegyre több nyeremény is esik. A XXII-ik jótékonycélu államsorsjáték egy sorsjegye csak 4 koronába kerül.

— **Gleichenberg Steierországban.** 300 méterre az Adria felett, fensíkon fekszik: nem mint általában hiszik a tüdővészések gyógyhelye, kik hegyi szanatóriumba valók, hanem mint Erms kiválóan a nyálka hártvány katarrrhusai ellen ajánlatos. Forrásai hasonló összetételűek, de dupla tartalmuk; nyílt és mégis fedett fekvésénél fogva pedig jelentékeny klimatikus előnyökkel rendelkezik az említett nemet fürdő felett. A mintaszerű gyógymódok, mint a Reichenhall, Aussee, Ischl, Gmunden fürdőhelyeken beleegyezéssel utánzott külön kamrában történő sóvíz és fenyőbelélegzések a felsővilágításu nagy pneumatikus kamrák, a sajátságos légzési készülékek, és különösen a vízgyógymód külön vizgyógyintézetben Gleichenberget a légzőszervkatarrrhusok speciális gyógyhelyévé avatják. Ortorok, gépe fő és bronchiál katarrrhusok, valamint ezek következtében fellépő katarrikus tüdőgyulladás és tüdőfelfuódás kellő időben használt gyógymódokkal visszafeljlesztethetők, mielőtt a tüdő állandó sűrűsödése, vagy tágnlása bekövetkeznék. A gyógyhelyen történő óvintézkedések a cs. kir. kerületi orvos felügyelete alatt állanak és ujabban a szigorú köpési tilalom által tökéletesbitették. A gyógyhasználat, különösen kiállott influenza után, továbbá gyomor és hólyagkatarrrhus, huygycsóhomok és közsvénybajokról, azután az acélforrásra és pezsgő acél fürdőre való tekintettel vérszegénységnek és nőbetegségeknek igen ajánlatos, utókora a hegyekben mindig kívánatos. A gyógyhelyet Feldbach állomástól érjük el, vagy Purkula déli vasut állomástól két órai kocsiút után. Óvakodjon mindenki az alacsony fekvésű rossz lakást ajánló bérkocsisoktól, s ezért kocsit direct az igazgatósághoz forduljunk a mely száraz, magas helyen fekvő lakásokról is gondoskodik, kezeséggel ad felvilágosítást és prospektust ingyen küld.

## Öngyilkos színész.

(A szép Valbi regénye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

Röviden megemlékeztünk a tragédiáról, a mely *Balla* Kálmán győri színtársulatára gyászt hozott: a társulatnak fiatal szép nőtagja: *Széchy* Valbi Komáromban szíven lőtte magát és meghalt.

A szép szőke Valbi — ahogy Győrött általánosan nevezték — szerelmes volt. Talán most szeretett először igazán. Még csak tizenhat éves volt. Fiatalsága, szépsége dacára nem remélhetett állandó szerelmet. Szíve fájt és erre a fájdalomra egy orvosságot talált: szíven lőtte magát. Kezében tartotta a kis ezüst emlékkeresztet és egy levelet. Mindkettőt pirosra festette a szép leány vére.

Egész tragédia volt *Széchy* Valbi élete. Tizenkét éves korában került el az apai háztól, tizennégy éves nővérével együtt. Mostoha anyjkkal nem tudtak békében megférni. Ily fiatalon kerültek a fővárosi élet kétes atmoszférájába. Atyjuk ki tekintélyes gyárvállalat főnöke, nem törődött velük.

Egyedül, magukra hagyatva kellett megküzdeniök az élettel. A múlt év nyarán a városligeti színpadra voltak szerződötve havi öt forint fizetésért. Itt látta meg a két szép leányt *Balla* Kálmán, akkor már a győri színház igazgatója. Meg akarta menteni a nyomortól. Havi nyolcvan korona fizetéssel szerződötte táncosnőnek mindkettőt társulatához. A fiatalabbik, Valbi azonnal vele jött Győrbe, míg nővére csak virágvasárnapkor jött a társulathoz.

Győrött mindenki kedvelte a szép, baba arcú táncosnőt s nagy sikert jósoltak neki. Egy alkalommal a *Svithákó* címszerepét adta a hirtelen megbetegedett igazgató helyett és sok tapsot kapott.

Mikor Komáromba került a társulat, gyakran látszott *Széchy* Valbin a buskomorság. — Azért senki se gondolt a végzetes tette. Szombaton délután az igazgatóhoz ment *Széchy*. Osszetett kézzel kérte, hogy engedje megcsókolni egyszer kezét, ugys utoljára teszi. Érzékenyen bucsuzott el tőle.

Hazament lakására, hol nővére épp öltözött. Izgatottan járt-kelt szobájában, később a kerevetre dőlt. Amint nővére egy pillanatra kiment a szobából, elővette kis forgópisztolyát s szíven lőtte magát. A lövés talált. Ijedten rohant be hozzá nővére, de már későn, nem volt mentség. Alig hallhatóan suttozta az utolsó szavait:

— Csak egy volt, a ki szeretett, az az igazgató volt, — s azzal meghalt.

A helyszínén azonnal megjelent *Sárkány* Ferenc főkapitány *Balla* Kálmán igazgató és *Czakó* Vilmos titkár kíséretében s jegyzőkönyvet vettek fel az esetről. Még aznap értesítettek táviratban a lány édes atyját ki vasárnap érkezett meg Komáromba, hogy a temetésre szükséges intézkedéseket megtegyék.

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Merkler* Sámuel, *Temesvár*. — *Pauker* Sámuel, *Krompach*. — *Habernal* L., *Witkovitz*. — *Kramer* Izidor, Bécs.

## S z e s z ü z l e t.

— Jnnius 4. —

**Mai jegyzésünk:** Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott maslek 1280—13— korona mmázsántént.

# CSARNOK.

## Történetek

### egy ócska paradicsomban.

Irta: Hevesi Jenő. [1]

Nemrég egyik fővárosi sajtakereskedésben a csomagolásra szánt papírok között feltűnőnek találtam egy jókora írományhalmazt.

A kíváncsiság arra ösztökélt, hogy lapozgassak abban a megsárgult papírok között, aminek a vége az lett, hogy néhány garasért az egész csomagot megvettem.

Az iratok címlapján nagy, kacsaringós betűk voltak, a következő felirattal:

### Az Összes Világtudományok Encyclopaediája.

I. RÉSZ.

#### A Paradicsomi Élet.

Kieszelte és Önönmaga részére leírta:

Jelenkori Bölts.

Határtalan bámulata és tisztelete jeléül a Szerzőnek ajánlva.

Eloolvastam a félreismert lángész iratait, melyben bizonyára egy emberöltőnyi ernyedetlen munka és fáradalmas kutatás eredményei voltak letéve.

S mivel abban csakugyan olyan adatokat találtam, amelyekről a biblia egy szóval sem emlékezik meg, közlöm belőle a paradicsomi életre vonatkozó feljegyzéseket.

Megjegyzem azonban, hogy abból sem egy szót el nem vettem, sem pedig ahhoz hozzá nem tettem.

No de álljon itt a „Jelenkori Bölts“ érdekes feljegyzése.

#### I. A világ teremtése.

... Es mondá az Ur az első napon:

— Légyen világosság!

Es lőn világosság.

A második napon azt kívánta:

— Légyen az égnek boltozata!

Es lőn a magas égnek gyönyörű kék boltozata. Ugyan, hogyha akkor étek volna már a tájképfestők, bizonyára a bámulat hangján mondták volna egymásnak:

— Ennél különbet mi sem tudnánk mázolni.

A harmadik napon parancsolá:

— Légyen tenger, szárazföld és növények országa!

Es lőn oly hatalmas tenger, hogy át nem lehetett a tulsó oldalára látni és amelynek hullámain egyetlen vitorlás hajó sem szelte még keresztül; szárazföld, amelynek sarát még senksem taposta és növények, melyek szépen virágoztak és bódító illatot terjesztettek szét a beláthatatlan, néma pusztaságban.

Es ekkor mondá az Ur:

— Légyen nap hold és csillagok!

Es ime, a teremtés negyedik napján megjelent a magas égboltozaton a fényes nap, a szerelmes hold és a ragyogó csillagok.

Az ötödik nap aztán kívánta:

— Légyen állat a világon!

Es lőn, amint kívánta. A vizekben megjelentek a halak, a levegőben a madarak, a földön az agarak és a föld mélyében a kukacok.

Mikor így minden el volt rendezve, a Mindenható megégszer megvizsgált mindent, nehogy hibát találjon benne a nehezen kielégíthető késő utókor.

Es minthogy a rosszakarat sem találhatott a létrehozottakban lényegesebb hibát, megelégedetten tekintett körül a remek tájon.

Epp ebben a percben ért oda Gábor, az angyalok tejhatalmu főnöke.

— No, Gábor fiam, hogy vagy megelégedve a világgal?

Gábor arkangyal alázatosan a földre borulva felelé:

— Nagy vagy Uram, a te hatalmas alkotásaidat nem bírálhatja meg senki. Amit te alkotasz, az jól van alkotva.

... Így keletkezett a világ.

#### II. Adám születése.

A hatodik napon, midőn az iszapos és zavaros vízben vígan uszkáltak a halak, az ózondus levegőben gondatlanul repdestek a mada-

rak s a föld mélyéből élő kukacok vígan kezdtek keresztül-kasul furni a porhanyós földet, az Ur így szóló Gáborhoz:

— Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatunkra, hogy uralkodjék a tenger halain, a lég madarain, a barmokon és az egész világon.

Ekkor Gábor, az Ur parancsára, elővett egy nagy csomó sárga agyagot és kezdte emberi alakba gyurni.

Sokáig tartott ez a művelet, mert nem volt nagyon gyakorolt a szobrászatban.

Persze, ha Strobl vagy Zala gyurhatta volna ki az alakot, sokkal teltebb idomai lettek volna, mint így, akit egy laikus öntött formába.

Végre ez is megvolt. Az első emberi alak. Kár, hogy hazai muzeumeink egyike be nem szerezte az első mintázatot.

Mikor már kigyönyörködte magát Gábor arkangyal az első sárból gyurt alakon, amely előtte valóságos műremeknek tűnt fel, az Ur bele lehelé az élet szellemét és ime az eddig élettelen alak, vígan állt előttük talpra és füttyörszni kezdett:

En vagyok a falu rossza-egyedül,  
Engem ugat minden kutyá messziről!

Az angyalok főnöke szinte megittasult ettől a lélekemelő látványtól.

Hogyis ne! Egy olyan ember, aki születésének első pillanatában már is népdalokat füttyörész, nem minden bokrban található!

(Folytatása következik.)

### Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 4.

**Déltőzsde.** Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozt. Nyugodt irányzat mellett 18,000 méter-mázsa került forgalomba, kezdetben néhány fillérrel olcsóbb, a zárlatnál valamivel drágább áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás szép, meleg.

Zárlat 12 órakor:

Buza júniusra . . . . .	8.98— 9.—
Buza októberre . . . . .	8.10— 8.12
Rozs októberre . . . . .	6.76— 6.77
Zab októberre . . . . .	5.91— 5.92
Tengeri júliusra . . . . .	5.17— 5.18
Tengeri augusztusra . . . . .	5.26— 5.27
Repce augusztusra . . . . .	11.70—11.80

Zárlat 5 órakor:

Buza júniusra . . . . .	8.05— 8.06
Buza októberre . . . . .	6.76— 6.77
Rozs októberre . . . . .	5.94— 5.95
Tengeri júliusra . . . . .	5.16— 5.17
Tengeri augusztusra . . . . .	5.23— 5.24
Repce augusztusra . . . . .	11.70—11.80

Zárlat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény . . . . .	688.75
Magyar hitelrészvény . . . . .	710.50
Leszámitolóbank részvény . . . . .	438.—
Rima-Murányi vasúti részvény . . . . .	517.—
Oszták-magyar államvasúti részvény . . . . .	698.75
Közuti vasút . . . . .	621.—
Városi villamos vasút részvény . . . . .	313.50

### Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 4. —

**Magyar előrendű:** Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 100—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 107—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 106—8 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 105—6 fillérig.

**Szerbiai:** Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 106—7 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 105—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 102—4 fillérig.

### Nyári színház.

Csütörtökön, 1902. évi június hó 5-én:

#### A gésák.

Nagy operette 3 felvonásban. Irta: Oven Hall. Zenéjét szerette: Sidney Jones. Fordították Fáy J. Béla és Makay E.

#### SZEMÉLYEK:

Reginald Bonville	Békéssy Gy.	Julietta	Répássy G.
Cunningham	Juhász S.	Tekmini	Németh J.
Grimston	Szabó József.	Lady Constans	Tolnainé.
Vun-Chi	Gözon Béla.	Worthington	Pajor Agnes.
Immári márkí	Polgár S.	Edit Grant	Garai Ilonka.
Mimoza	Sarkadi A.	Molli Seamora	Haller Irma.
	Singhofer V.	Katana	Bejczy Gy.

Kezdete este 7 és fél órakor.

### Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<b>Budapest felé indul:</b>	<b>Budapest felől érkezik:</b>
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
<b>Erdély felé:</b>	<b>Erdély felől:</b>
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinól reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinól délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
<b>Temesvár felé:</b>	<b>Temesvár felől:</b>
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
<b>Szeged felé:</b>	<b>Szeged felől:</b>
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
<b>Brád felé:</b>	<b>Brád felől:</b>
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep-és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

### NAPIREND.

Június 5. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Bonifác. — Protestáns naptár: Bonifác. — Görög-keleti naptár (június 23.): Aldozió csütörtök. — A nap két 3 óra 49 perckor, nyugszik 7 óra 35 perckor. — A hold két 3 óra 15 perckor, nyugszik 6 óra 37 perckor.

**Kölosy-könyvtár.** Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$  óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$  óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett ülésterem.

**Időjelölés.** A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, száraz, zivatarok.

Június 5. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylet aradi fiókjának választmányi ülése este 8 órakor. — Az országos orvos-szövetség aradvárosi fiókjának közgyűlése este 6 órakor (Városház.)

## Térzene a Baross-kioszkban.

Ma csütörtökön  
és ezután minden héten csütörtökön délután 5 órától kezdve

a Baross-kioszkban  
a helybeli gyalogezred  
zenekara

## TÉRZENÉT AD.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

Asztalos Sándor u. 2—3 szám alatt

## butor raktáramat megnyitottam.

Amidőn ezt a n. é. közönség b. tudomására hozom, egyszersmind megemlíteni bátorkodom, hogy a műhelyemben készült butorok mind a legizlésebb kiállításban, a legutányosabb árak mellett állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Becses pártfogásukat kérve maradtam

kiváló tisztelettel

## Fock Gábor.

## Gurahonezi portlandcement

egyedül magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáliákat 60—70 százalékkal felülmúlja. rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak  
szertáránál  
Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

## Permetező

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

## Hönnig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,

borszivattyúk,

kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

# Kassovitz Fülöp

férji-, fiu- és gyermekruha raktár

Arad, Andrassy-tér 9. sz., a Minorita-templommal szemben.

Nagy választék

kész ruhákban a legkitünőbb szövetekből

versenynélküli olcsó áron.

Mérték utáni megrendelésekhez nagy választék van több mint 2000 szövetmintából, s ezen rendelések legjutányosabb áron eszközöltetnek.

Reverendák a főt. papság részére,

czivil-ruhák, katonai, hivatalnoki és egyleti egyenruhák a legpontosabban előírás szerint készítettnek.

Kiváló tisztelettel

**Kassovitz Fülöp,**

Reich Samu, üzletvezető

Arad, Andrassy-tér 9.

531

*Igen tisztelt Kassovitz ur!*

A megrendelt összes ruhák átvételét a legnagyobb köszönettel elismerem, s igazán mondom, meglepő gyorsasággal s a mellett a leggondosabb kiállítással elkészítve vettem át, miért is fogadja el tőlem tiszteletem jeléül e pár sorokat.

Sikló, 1902. évi május hó 5-én.

Maradtam tisztelője

Mold Ferencz, s. jegyző.

ALAPITTATOTT 1876.

## BERÁN ANTAL ÉS FIA

kárpitos és diszitő

Aradon, Szabadság-tér 20. sz. (Gróf Nádasdy-ház.)

Elvállalnak a legegyszerűbbtől a legfinomabb

lakás-berendezést minden stylben

a legjutányosabb áruk mellett.

**Kárpit-papir nagy raktár.**

(Tapéta) gipsz és Machse, dombor-menyezetek és kemény dombormű

a legművésziesebb kivitelben. — Tervek és árjegyzékek kívánatra lesz készítve. Minden fővárosi verseny kizárva.

**Lószőr, afrik és szégras matracz raktáron.**

Mindennemű vászon és fa-ablakredőnyök, egyleti disz és diszitési zászlók gyártási terme, ünnepélyek és termek diszitési vállalata.

**Tekeasztalok behuzása helyben és vidéken.**

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

teljes tisztelettel

**Berán Antal és Fia.**

955

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Több kiállításon első díjjal kitüntetve.

Városi és megyei telefon 132. szám.



Dohányzók  
kérjenek

# NIL

krökodil jellel ellátott legkitünőbb  
egyiptomi szivarka hüvelyt  
és legjobb minőségű  
egyiptomi szivarka papírt.

A párisi 1902. évi  
egészségügyi kiállításon  
arany érmet nyert.  
Mindenütt kapható.

## Raffia Hárs !!

fehér, hosszú, széles szálú egysz  
bál vételnél

100 kgként 80 koronáért  
kapható

Reich B. Károly Fia és Társa czégnél  
Andrássy-tér 6., Verboos-ház. 1006

Távbeszélő 369.

## Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyárá-  
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője

Aradon. Vörösmarty-utca 1. sz.

Kívánatra küld. 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

„Aradi Estilap“

és

„Aradi Reggeli Lap“

az Aradhoz közel fekvő vá-  
rosokban

## ügynököket

keres,

kik a nevezett lapokat — me-  
lyeknek ára 1—1 kr. és ol-  
csóságuknál fogva a legnagyobb  
elterjedtségre tarthatnak szá-  
mot — szokásos jutalék mel-  
lett terjeszteni és árusítani.

Ajánlatokat elfogad az

Aradi nyomda részvénytársaság.

TELEFON 438

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-  
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

## DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

## Zálogczédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz  
fizetés mellett a legmagasabb  
árban megvétetnek, vagy be-  
cseréltetnek.

## Eladó

egy

tudományos könyvtár,

vagy a

könyvszekrény magában.

Különböző perzsa és szmirna  
szőnyeg, tükrök butorok por-  
cellán díszletek, előszobába  
való ruha fogasok, ajtó feletti  
faragott díszítések, csillárok és  
több butor garnitúrák 1000

Zemplényi Sándor lakásán.

## VAJDA BENŐ

fogorvos

Arad, Szabadság-tér Színház-épület.

Készít rágásra teljesen használható

## MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtert.

Fogak plombírozása feltűnően olcsón, jótállás  
mellett. 768

Fájdalom nélküli foghúzás 1 forint.

## Házi csengők

bevezetését és javítását szak-  
szerűen végzi:

## Kalmár József

villanyműszerész. 58

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Kerékpár és varrógép raktár.

Szakszerű javítóműhely!

## Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg  
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen

a villamfényfürdőket. 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógymódot

## Dr. Hecht

gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek.

☎ Telefon 270.

Egyedül valódi angol

## THIERRY-féle BALZSAM.

Egészség-rendőrileg megvizsgálva és jóváhagyva.

— Az üvegek felszerelése kereskedelem-törvényi minta-vevélem alatt áll. —



Ezen balzsam belsőleg és külsőleg is használható: 1. Hasonlíthatatlan ha-  
tású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségére: enyhíti a hurutot és  
megszünteti a kököpést, eltávolítja a fájdalmas köhögést s meg ilyen időt  
bajokat is meggyógyít. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladásnál, rekedtség-  
nél, a nyak bármely bántalmánál stb. 3. Alaposan megszüntet minden láz-  
t. 4. Meglehetően gyógyítja a maj, gyomor és a belek minden betegségét, kü-  
lönösen gyomorgörögést, kólikát és hasrágást. 5. Gyenge hashajtó és vért-  
tisztító hatású. 6. Tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és busko-  
morságot, erősíti az étvágyat és emésztést. 7. Kitűnő szolgálatot tesz fog-  
fájásnál, odvas fogaknál, szájpénésznél, minden fog és szájbajnál, megszü-  
nteti a felbőgést s a száj és gyomor rossz szagát. 8. Külsőleg kitűnő  
gyógyszer minden sebre, akár régi az, akár új, sérülésekre, orvanczra,  
pattanások, füstölök, szemölcsök, égési sebekre, megfagyott tagokra, rüh,  
kösz a kitésekre, fejpattogzot és érdes kezekre stb., megszünteti a fejfé-  
jást, zúgást, szakgatást, köszvényt, fülfájást stb. Jólyázzon mindenki a  
fenti zöld apaeza-vodjegyre — Hamisítás ellen a legbiztosabb óvszer a  
gyáramból való direkt megrendelés. A szállítás csak a szabadalmazott  
eredeti dobozokba 12 kis vagy 6 dupla üveggel történik. Ausztria-Magyar-  
ország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg ára 4  
korona. Bosznia és Herzegovinába bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4  
korona 60 fillér. 12 kis vagy 6 dupla üvegnél kevesebb nem szállítatik. —  
Szállítás csak a pénz előre beküldése vagy az összeg utánvétele mellett.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kilátás meg a legregibb  
sebeknél is a

Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi

## Centifolia-kenőcse

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy  
amputálás is elkerülhető és utóérhetően egy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is.  
A valódi Centifolia-kenőcs használható: gyermekágyas fájó mellére, tejfolyás megakadásánál, mell-meg-  
keményedés, orvancz, minden idült bajknál, sebes lábak vagy tagokra, sebek, sötétlenség, dagaft lábak-  
nál, sőt csontszűrés is: úrés-, szűrés-, vágás- és lövésbél: minden idegen anyag, mint: üveg  
vagy faszilánk, homok, sérült, törés stb. kivételére; mindenféle dagasztatok, kelések, támadások, pokol-  
var, sőt rákbajnál is: gilisztá ellen, körömmereg, porszenés, sebes lábak, mindenféle égési sebek, fa-  
gyos tagok, a beteg fekvé-től fázadt tagjaira, nyakdagana, a vér betegségei, fülfolyás, gyermek-ötvar  
stb. bántalmak ellen. Két tégelynél kevesebb nem küldetik; a szállítás csak az árnak előlegcs beklü-  
dése vagy utánvet mellett történhet. Két tégely ára szállítóval együtt 3  
korona 50 fillér. Számtalan elismerő-levelet áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok  
vásárlásától s tessék ügyelni, hogy minden tégelyre a fenti védjegy és a cím: „Schutzengel Apotheke  
des A. Thierry in Pragrad“ bejegyzve legyen.

A gyógyhatásukban utóérhetően eme két szer a romlásnak nincs kitéve, hanem ellenkezőleg,  
minél régebbiek, annál jobbak és hatásosabbak lesznek, sem a hideg, sem a meleg által nem szenved-  
nek és azért bármely évszakban szállíthatók. Legtöbbször már az orvos megérkezéseig is segítenek,  
nagyon természetes, hogy sohasem szabad hamisítványokat, vagy pedig más értéktelen és hatás nélküli  
ugyanevűt pótszerként használni, amelyekért a pénzt hiába dobják ki, hanem csakis ezen két régen-  
jének elismer, valódi, olcsó, megbízható és mindamellett teljesen ártalmatlan világírú szer kell vásá-  
rolni, amelyeket minden családban minden előfordulható eselyre készletben kell tartani. Ahol pedig  
ezen szernek a valódiság minden kellekével ellátva nem volna kaphatók, úgy kérjük azokat közvédelmi

Thierry (Adolf) gyógyszerésznél Limited „Schutzengel Apotheke“ Pragrad bei Robitsch-Sa uerbrunn  
megrendelni.  
Központi raktár: Budapest Török J. gyógyszerésztárában, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerésztárában, Bécsben  
C. Brady gyógyszerésztárában. 1931

## Nyilvános köszönet egy kiváló szépítőszertnek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **Ibolya-  
crème** kitűnő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet  
nyilvánítom. A jó készítményért fogadja örökös köszönetemet, mert egy pár  
nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szeplőimet és májfoltokat,  
együttal biztosítom, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5.

Kitűnő tisztelettel Marczky Adó!

Szeplő, májfolt, bíbrós, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-  
lanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt  
teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

## Ibolya-Créme

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, rózsá  
és crém színben 60 kr.

Hajós-**IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygieni-  
cus mosóvíz az arcz, nyak, karok és ke-  
zeknek megkapó szépséget, fehérliliom és rózsá színében tüdőklő varázsos  
szint kölcsönöz. 1 üveg 50 krajczár.

☞ Óvakodjunk értéktelen hamisításoktól! ☞

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle IBOLYA CRÉMET tessék elfogadni.

Kapható:

## Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Vojtek Kálmán és Tábor Gyula urak gyógyszerésztárában.